

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN, HAYAT BİLGİSİ
ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

HARUN TEKSÖZ

DENİZLİ 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN, HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİNE
YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Harun TEKSÖZ

Danışman

Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK

TEŞEKKÜR

Değerli hocalarım Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Prof. Dr. Fatma SUSAR, Prof.Dr. Vesile ALKAN, Prof. Dr. Birsen DOĞAN, Prof. Dr. Hülya ÇERMİK, Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Dr. Öğrt. Üyesi Yücel FİDAN, Dr. Öğrt. Üyesi Gül Özge TÜRKÖZ, Dr. Öğrt. Üyesi Esin Turan GÜLLAÇ ‘a,

Bizleri ‘‘Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi’’ alanıyla aydınlatan, araştırmanın her aşamasında değerli görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam-danışmanım Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK ‘e

Sosyal ve manevi yönden yardımlarını esirgmeden yanımda olan sevgili eşim Hürriyet TEKSÖZ ‘e, sevgili kızım Asya TEKSÖZ ve canım oğlum Yağız TEKSÖZ ‘e

Tüm kalbimle teşekkür ederim.

Harun TEKSÖZ

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu proje çalışmasında; proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Harun TEKSÖZ

ÖZET

Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Teksöz, Harun

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK

Ocak 2022, 65 sayfa

Bu araştırmada ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumları ile cinsiyet, mesleki kıdem, görev yaptıkları yerleşim yeri durumuna bakılarak fark olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırmanın alt amaçlarına bakılarak, tarama modellerinden kesit alma tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde Denizli İli 'ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, çalışılan evren içinden basit seçkisiz örnekleme tekniğiyle, Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan 169 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılmış olan veri toplama aracı, Sarıkaya, Özgöl ve Yılar (2017) tarafından geliştirilmiş olan "Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği" dir. "Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği" uygulandıktan sonra ortaya çıkan sonuçların aritmetik ortalamasının toplamı, sevmeye, değer verme ve önemseme alt boyutlarının aritmetik ortalamaları toplamı SPSS 26.00 istatistik programıyla hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını ölçmek için: İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan ilkokul öğretmenleri, hayat bilgisi öğretimi toplam tutum puanları ile alt faktör puanları için Shapiro-Wilk tekniği ile çözümleme yapılmıştır. Normallik varsayımı olmadığından, bağımsız gruplar için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi toplam tutum puanları ile alt unsur puanlarının cinsiyet ve görev yapılan yerleşim yerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için parametrik olmayan Mann Whitney U Testi ile çözümleme yapılmıştır. Veriler normal biçimde

dağılmadığından, ikiden fazla değişken olduğundan Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi toplam tutum puanları ve alt unsur puanları mesleki kıdemlerine bakılarak farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için Kruskal-Wallis tekniği ile çözümlene yapılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin “Sevme”, “Önemseme” altboyutlarının tutum puanları ile hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanlarının; cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan yerleşim yerleri göz önünde bulundurularak, aralarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak, sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” alt unsur tutum puanlarının; cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yaptıkları yerleşim bölgeleri arasında anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir. Analizler sonucunda; sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının yüksek olduğu ve tutum alt boyutları olan sevme ile önemsemenin farklılık olarak fazla değişmediği, diğer alt boyut olan değer vermenin ise anlamsal farklılığının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Öğretmeni, Hayat Bilgisi, Tutum

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.1.2. Alt Problemleri	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Sayıltıları.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Tanımları.....	5
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1.KURAMSA ÇERÇEVE	7
2.1.1. Hayat Bilgisi Öğretimi ve Hayat bilgisi dersi öğretim programının tarihsel gelişimi.....	7
2.1.1.1. Cumhuriyet öncesi dönemde hayat bilgisi dersi öğretim programı	8
2.1.1.2. 1924 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	8
2.1.1.3. 1926 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	8
2.1.1.4. 1936 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	9
2.1.1.5. 1948 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	9
2.1.1.6. 1968 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	9
2.1.1.7. 1998 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	10
2.1.1.8. 2005 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	10
2.1.1.9. 2009 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	10
2.1.1.10. 2015 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	11
2.1.1.11.2017 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	11
2.1.1.12.2018 Hayat bilgisi dersi öğretim programı	11

2.1.1.12.1.Amaçlar	11
2.1.1.12.2. Beceriler	12
2.1.1.12.3. Dikkat edilmesi gereken hususlar	12
2.1.1.12.4. Programın yapısı	13
2.1.2.Hayat bilgisi dersi öğretiminde kullanılabilir yöntem ve teknikler	14
2.1.2.1. Anlatım yöntemi	14
2.1.2.2. Problem çözme yöntemi	14
2.1.2.3. Tartışma yöntemi	14
2.1.2.4. Örnek olay yöntemi.....	14
2.1.2.5. Gösterip yaptırma yöntemi	15
2.1.2.6. Soru-cevap	15
2.1.2.7. İşbirlikli öğrenme.....	15
2.1.2.8. Beyin fırtınası.....	15
2.1.2.9. Gösteri (demonstrasyon).....	15
2.1.2.10. Proje tekniği	16
2.1.2.11. Eğitsel oyunlar	16
2.1.2.12. Altı şapkalı düşünme tekniği	16
2.1.2.13. Deney Tekniği.....	16
2.1.2.14. İstasyon tekniği	16
2.1.2.15. Konuşma halkası.....	17
2.1.3. Tutum.....	17
2.1.3.1. Tutumun Tanımı	17
2.1.3.2. Tutumu Oluşturan Temel Öğeler	17
2.1.3.3. Tutumların Özellikleri	19
2.1.4. Hayat Bilgisi Öğretiminde Tutum	19
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Model	25
3.2. Evren ve Örnekleme	25
3.3. Veri Toplama Aracı	27
3.4. Verilerin Toplanması	28
3.5. Verilerin Analizi	28
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR ve YORUMLAR.....	30
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	30

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	30
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	31
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	32
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	36
5.1. Tartışma ve Sonuç	33
5.2. Öneriler	39
KAYNAKÇA.....	40
EKLER.....	46
Ek 1: Ölçek Uygulama İzin Belgeler	46
Ek 2: Kişisel Bilgi Formu.....	52
Ek 3: Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği.....	53
ÖZGEÇMİŞ	55

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
<i>Tablo 3.1. Sınıf Öğretmenlerinin görev yaptıkları yerleşim yerlerindeki Sayıları.....</i>	22
<i>Tablo 3.2. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı</i>	23
<i>Tablo 3.3. Hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin güvenirlik değerleri.....</i>	24
<i>Tablo 3.4. Hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin değerlendirilmesinde temel alınan seçenekler ve puan aralıkları.....</i>	26
<i>Tablo 4.1. Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum puanları ve alt faktör puanlarına ait betimsel istatistikî sonuçları.....</i>	28
<i>Tablo 4.2. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve alt faktör puanları ile ilgili Mann Whitney U- testi sonucu.....</i>	29
<i>Tablo 4.3. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve alt faktör puanları ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonucu.....</i>	30
<i>Tablo 4.4. Sınıf öğretmenlerinin görev yapılan yaşam yerlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve alt faktör puanları ile ilgili Mann Whitney U- testi sonucu</i>	31

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.2018 Hayat bilgisi öğretim programının yapısı..... 19

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Eğitim insanlar için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Eğitim sadece okulda değil evde, sokakta hayatın birçok noktasında yer almaktadır. Bireylerin sahip olmaları gereken bilgi ve yeteneği ön plana çıkartarak kişiliklerini ortaya koyabilmelerinde eğitim çok önemlidir (TDK, Türk Dil Kurumu). Öğretimin amaçlarını yerine getirirken, öğrenci, öğrenmenin gerçekleştiği ortamlar ve öğretimde kullanılan araç gereçler önemli bir yere sahiptir. Öğretme sürecinde planlama yapmak, öğrenciye uygulamak, değerlendirmek ve yanlış olanları düzeltme yapmak eylemleri birbiriyle ilişkilidir (Duman, 2013). Öğretmenler öğretim sürecini belirlerken, öğretecek oldukları derslere yönelik tutumları ön plana çıkmaktadır. Öğretmen hayat bilgisi dersi öğretim süreci içinde hayatla ilişkili bir tutum sergilemelidir. Çünkü hayat bilgisi dersi, çocukları hayatın içindeki bilgilerle yaşama hazırlar. Hayat bilgisi, öğretim sürecinde öğrencinin derse katılımını aktifleştirerek, bir sonraki eğitim kademesine hazır hale getirilmesine katkı sağlayan bir derstir (Karabağ, 2009, s.4). Bu bağlamda dersin öğretmenleri deneyimleri doğrultusunda öğrencilere karşı etkili bir tutum sergileyebilmelidirler.

Tutum, deneyimlerin belirli bir düzene konulmasıdır. İnsanlar doğduklarında tutumlara sahip değildirler, çünkü tutumlar sonradan öğrenilir (Kağıtcıbaşı ve Cemalcılar, 2015, s.143).

1.1. Problem Durumu

İlkokul, okulöncesi eğitimden sonra bireyin akademik anlamda temel bilgi ve becerilere eriştiği eğitim kademesidir. Bu süreçte hedeflediğimiz kazanımlara ulaşabilmek için belli bir program dahilinde belirlenmiş dersler vardır. Hayat Bilgisi dersi de bu derslerden biri olup mihver dersler kapsamındadır. Bireyin gerçek yaşamda karşılaştığı sorunlarla baş edebilmesi ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlayıp sağlıklı ilişkiler geliştirmesi hayat bilgisini kavradığını göstermektedir.

Hayat bilgisi, bireylerin kendini yeterince tanıması ve içinde bulunduğu çevreye ayak uydurabilmesidir (Çilenti,1988; Binbaşıoğlu, 2003). Hayat Bilgisi, bireyleri yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayan bir üst eğitim basamağına hazır hale getiren bir derstir. Bireyin kendi ve sosyal çevresinde uyum içinde olmasını sağlayan becerileri, tutumları kazanabilmesidir (Şimşek, 2014). Toplumsal bilimler, doğa bilimleri, sanat, düşünce ve değerler Hayat Bilgisi dersinin kapsamı içindedir. Diğer derslerin temel bilgilerini de içinde

barındıran bir ders olduğu için önemlidir. Geçmişten günümüze eğitimin temel amaçlarında biri, bireyi yaşama hazırlamaktır. Hayat Bilgisi dersi bir yaşam dersi olduğu için eğitim öğretim süreci boyunca varolmuştur.

Hayat bilgisi dersi, Cumhuriyet öncesi dönemde “Faydalı Bilgiler” olarak ortaya çıkmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Atatürk’ün önderliğinde ulusal devlet kurma, ulusal kimliğe sahip bireyler yetiştirmek için eğitim sisteminde yapılandırmalara gidilmiştir. John Dewey eğitim sistemimizi incelemiş ve toplu öğretim anlayışı desteklenmiştir. Vatanını, milletini seven iyi insanlar yetiştirmek amaçlanmıştır (MEB, 2009). Dersin amaçları aynı kalmakla beraber, değişen hayat şartları ve teknolojik gelişmeler sebebiyle, Hayat Bilgisi dersi programlarını yenileme yoluna gidilmiştir.

Hayat Bilgisi dersi, 1924, 1936,1948,1968,1998,2005,2009 (MEB, 2009, s. 5) ilköğretim programlarında 2015,2017 ve 2018 ilköğretim Hayat Bilgisi ders programında yer almıştır (MEB,2018). Öğretim programlarında yapılandırmalara gereksinim duyulmuştur. Güncel olarak en son 2018 programı hazırlanmış, ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Üniteler birbiriyle bağlantılı ve iç içedir. Kavramlar, yaşam becerileri ve değerler programın yapısını oluşturmaktadır (MEB, 2018). Hayat Bilgisi dersi programı oluşturulurken uygulamada sorun yaşanmaması için bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.

Hayat Bilgisi dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar şu şekilde öne çıkmaktadır. Ders kitaplarındaki görsellerin her öğrenciye hitap edememesi, programda yer alan etkinliklerin her öğrencinin sahip olduğu zeka türüne uygun olmaması, programda konular için verilen sürenin yetersiz olması, sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olması şeklinde sıralanabilir (Uğur, 2006; Acat ve Uzunkol, 2007; Türkyılmaz, 2011; Tuncer 2009). Programlardaki yapının amacına uygun olarak sınıf ortamında öğrencilere aktarılabilmesinde öğretmenlerin tutumları önem arz etmektedir.

Tutumlar, duruma, insana, eşyaya karşı belli bir tarzda tepki göstermeye hazır olma durumudur. Deneyim sonucunda zaman ilerledikçe yavaş yavaş değişebilir (Bilgin, 1995; Gagné, 1977, p.242). Tutumlar bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üç temel öğeden oluşmaktadır (Kağıtçıbaşı, 1996: 86; Taylor, Peplau ve Sears, 2012, s.174). Tutumun gerçeklere dayanan bilgi yeri, bilişsel kısmını oluşturur (Güney, 2009, s. 221). İnsanların tutumlardan hoşlanıp hoşlanmamaları, sevip sevmemeleri duygusal kısmını oluşturur (Güney, 2009b, s. 221).İnsanların belli bir kademedeki yer alan nesnelere yönelik davranışsal niyet,davranış kısmını oluşturur (Triandis,1971,s.8). Öğretmenlerin çalışma ortamları, cinsiyet farklılığı, kullanılan materyaller, meslekteki kıdemleri, sınıftaki öğrenci sayısı,

ailesel sorunlar gibi değişkenler derse karşı tutumlarında farklılık gösterebilir (Günayar ve Demir, 2004).

Çetin B. (2020) “Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik tutumları ile cinsiyet, mesleki kıdem, okutulan öğrenci mevcudu, görev yapılan il/ilçe ve öğrenim durumuna göre farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. “Sevme, değer verme, önemseme alt boyut tutum puanları ve hayat bilgisi öğretimi tutum genel toplam puanları cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, okuttukları sınıf mevcudu arasında anlamlı farklılığın olmadığı” görülmüştür. Ancak; “Sevme” alt boyutundaki ise, görev yapılan yerlere göre anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür.

Yurtbakan, E. & Altun, T. (2019) “Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Uygulamaları İle Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarını ortaya çıkartmak ve ortaya çıkan tutumları uygulamalarıyla mukayese etmek amaçlanmıştır. “Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarının yüksek olduğu, tutumun alt boyutları olan sevme ve değer verme boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılığın bulunmadığı, önemseme boyutunda ise kadınöğretmenlere pozitif yönden anlamlı farklılığın olduğu” görüşü ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yapılan yerleşim yerleri açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Belirtilen değişkenlerin sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarına etkisinin ne düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda edinilen bulgular doğrultusunda hayat bilgisi dersine yönelik tutumlarda olumsuz etkiye sebep olan değişkenler belirlenerek; bu tutumları olumlu yönde değiştirmek için nasıl adımlar atılabileceği konusunda yeni fikirlerde bulunulmuştur. Geliştirilmiş olan yeni fikirler Hayat Bilgisi dersine yönelik olumlu tutumlar oluşturulması için diğer öğretmenlere yol gösterecektir. Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi konusunda daha verimli olmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma aracılığıyla, hayat bilgisi öğretimi tutumları düşük olan ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin tespit edilmesinde ve bu öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarının artırılması için gerekli tedbirlerin alınmasına öncülük edecektir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Bu çalışmanın problem cümlesi; “İlkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları, cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yapılan yerleşim yeri gibi değişkenler tarafından etkilenmekte midir ?” şeklindedir.

1.1.2. Alt Problemler

- 1) İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları hangi düzeyde yer almaktadır?
- 2) İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 3) İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?
- 4) İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları görev yapılan yerleşim yerine göre farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının seviye düzeyleri, ilkokul öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel alana ait kazanımlarını kavrayabilmelerinden dolayı önemli bir yere sahiptir. İlkokuldaki öğrencilerin hayat bilgisi dersinde yer alan kazanım, temel yaşam becerileri ve değerleri daha iyi kavrayabilmeleri için sınıf öğretmenlerinin derse karşı tutumlarının düzeyleri çok önemlidir. Bu yüzden bu araştırmanın amacı: Denizli İli ‘ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin çeşitli değişkenler bakımından incelendiğinde hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarında farklılıkların olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca ulaşılan bulgular ile görüş ve öneriler paylaşılarak alan yazına ve konuyla ilgilenenlere katkı sağlama hedeflenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Hayat bilgisi öğretiminde öğrencilere kazandırılacak olan kavram, mevzu ve davranışların daha verimli öğretilmesi için sınıf öğretmenlerinin bireysel farklılıklara dikkat etmeleri oldukça önemlidir (Bektaş & Uzunkol, 2015). Hayat Bilgisi dersinin öğretimine yönelik tutumlarda farklılık olması ilkokul öğretmenlerinin sınıftaki

performansını değişik yönlerde etkileyebilir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular dahilinde, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda hayat bilgisi dersi öğretiminde aktif olarak eğitim vermekte olan öğretmenlerimizin; derse katılım, derse olan ilgileri, ders içi gösterdikleri performanslar, iş doyumunu, programların ve yapılan değişikliklerin takip edilmesi, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri bakımından seminerlere katılmaları, mevzusunda hayat bilgisi öğretimine yönelik yaklaşımlarında olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın yardımıyla hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik tutumları düşük ölçüde olan ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan öğretmenlerin tespit edilmesi ve bu öğretmenlerin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının daha iyi seviyelere getirilebilmesi için hizmet içi eğitimlere yönlendirilmeleri eğitim öğretime katkı sağlayacaktır.

Denizli İli 'ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi sonucunda hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik tutumlarında farklılıkların olup olmadığı tespit edilerek; eğitimcilerin derste uyguladıkları yöntemlerin öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre uyarlanması, eksikliklerin giderilmesi ve kalıcı öğrenmenin sağlanması için diğer öğretmenlerle fikir alışverişinin yapılması, kullanılan materyallerin zenginleştirilmesi, öğretmenlerin motivasyonlarının daha iyi olması için çalışma ortamlarındaki iletişimin güçlü olması gibi faktörler yönünden, diğer ilçelerde görev yapan öğretmen arkadaşlara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, eğitimcilerin farklı yöntem ve teknikler kullanarak öğrencinin derse karşı ilgi ve performansını olumlu yönde etkileyeceği kanısına varılmaktadır. Araştırma sonucunda, Hayat bilgisi dersine yönelik ilgi ve önemin daha da üst seviyelere çıkacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayılıtlar

Bu araştırmanın sayılıtları şunlardır;

- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ölçme aracındaki sorulara dürüst, tarafsız ve içtenlikle cevap vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin, hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları konusunda bilgileri yeterli düzeydedir.
- Ölçme aracı, araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek nitelikte ve yeterliliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli İli ‘ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapan birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğretmenleri ve bu öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak “Hayat Bilgisi Öğretim Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.
- Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sınıf Öğretmeni: “Okulöncesi döneminden sonra ilkokula yeni başlayan öğrencilere okuma yazmayı öğreten kişi” olarak tanımlanmaktadır. Sınıf öğretmenleri programa uygun olarak öğrencilere gereken bilgileri verirler (TDK, Türk Dil Kurumu; Saraçoğlu, 2009).

Hayat Bilgisi : “Bireylerin, kendilerinin de içinde buldukları hayatta, bilgi, yetenek, tutum ve değerleri bütünsel olarak öğrenmeleridir” (Sönmez,2005).

Tutum: “Herhangi bir şeye karşı verilen önem, ilgi ve düşünce” olarak tanımlanmaktadır. Tutumlarda bilişsel, duyuşsal ve davranışsallık önemlidir. Tutumlar zamanla değişebilir (Kağıtçıbaşı, 1996: 86; Taylor, Peplau ve Sears, 2012, s.174). Belirli bir obje dahilinde bireylerde meydana gelen gizli davranışlar diyebiliriz (Bilgin, 1995).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde “Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” konuları ve bu alanda yapılmış çalışmalardan bazılarına yer verilmiştir.

2.1.1. Hayat Bilgisi Öğretimi ve Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının Tarihsel Gelişimi

Eğitim sisteminin temel yapısını ilkökul dönemi oluşturmaktadır. Hayat bilgisi dersi ilkökul birinci, ikinci, üçüncü sınıflarda okutulan, öğrencilerin toplumsal çevreleri ve diğer bütüncülerle ilgili olan derslerin başında gelmektedir. Milli Eğitim Sisteminde ilkökul programlarında mühim bir yere sahip olan hayat bilgisi dersi, bununla beraber mihver bir ders olup, “öğrencilerin içinde buldukları çevre ve tabiat ile alakalı mevzuları bir bütün olarak algılamalarını, öğrendiklerini muhtelif alanlara aktarmalarını kolaylaştıran” bir derstir (Güven & Kaymakçı, 2016).

Hayat bilgisi dersine yönelik birçok açıklamalar yapılmıştır. Çilenti (1988) Hayat bilgisini, “öğrencilerin kendini ve çevresini tanıdığı, çevresine ahenk sağladığı, fazla yönlü ve yaratıcı düşündüğü, sorun çözme becerilerinin temelini atılmış olduğu bir ders” olarak tanımlamaktadır. Binbaşıoğlu (2003) hayat bilgisi, “çocuğun yaşamış olduğu sosyal ve kültürel çevreyi incelemesine katkıda bulunarak, çevresi ve toplum sorunlarıyla ilişkili doğru bilgileri elde etmesi, uyum konusunda iyi davranışların ortaya çıkması için becerilerin öğretimi “dersi” olarak tanımlamaktadır (akt. Gündüz, 2020, s.9). Sönmez 'e (2005) göre ise hayat bilgisi, “öğrencilerin reel yaşamda karşılaşmış olduğu problemlere çözüm önerileri getirebilmelerine ve sosyalleşmelerine katkı elde eden bir ders” olarak belirtmektedir. Tanımlar incelendiğinde, iyi bir vatandaş yetiştirmek için çocuğun eğitim ortamlarında temel hayat becerilerini kazanması, yaşamış olduğu çevreye ahenk sağlayabilmesi amacıyla oluşturulmuş bir ders olduğu söylenebilir (Güven & Kaymakçı, 2016).

2.1.1.1. Cumhuriyet öncesi dönemde hayat bilgisi dersi öğretim programı. İlk kez 1869 yılında Saffet Paşa'nın "Maarif Nazırlığı" döneminde okutulmaya başlanan hayat bilgisi dersi, Cumhuriyet dönemi müfredatlarının tamamında da varlığını korumuştur. "Faydalı Bilgiler" isminde okutularak, "İnsan vücudu, bitki ve hayvanlar, eşya adları, gün, saat, mevsim" gibi konulara yer verilmiştir (Kodaman, 1991; Binbaşoğlu, 2003; Başar, 2004; Deringil, 2007 'den akt. Karagöz, 2016).

2.1.1.2.1924 Hayat bilgisi dersi öğretim programı. 1924 ilkokul programı Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitimle ilgili düşünceleri ve gereksinim duyulan konulardan yola çıkarak düzenlenmiştir. Bu program proje olarak hazırlanıp iki yıl uygulanmıştır. Hayat bilgisi dersinin içeriğini, "doğa, sağlık, tarım, ahlak ve yurttaşlık bilgisi, coğrafya ve tarih dersleri" konuları oluşturmaktadır. Derslerde özellikle, "Cumhuriyetin anlamı, önemi ve yakın tarihte gerçekleşen olaylar, Kurtuluş savaşı, Cumhuriyetin ilkeleri" konularına yer verilmiştir (Bektaş, 2001; Şahin, 2009).

2.1.1.3.1926 Hayat bilgisi dersi öğretim programı. "Hayat Bilgisi " adıyla ders olarak ilk kez 1926 programında yer almıştır (Güven & Kaymakçı, 2016). Toplu öğretimin önemi bu programda vurgulanmıştır. Hayat Bilgisi dersi öğretim programı dahilinde, birinci, ikinci ve üçüncü sınıf dersleri üniteler etrafında toplanmıştır (Arslan, 2000). Hayat bilgisi dersinin amaçları 1926 yılında 9 madde halinde ortaya çıkmaktadır. Bu "amaçlar"; "çocuğun kendini ve çevresini tanıması, sağlığını koruması, fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerine temel oluşturması, değer öğrenimi, ahlak ve beceri eğitimi" olarak belirlenmiştir (Binbaşoğlu, 2003). Hayat bilgisi dersinde konular haftada dört saat olarak işlenmektedir. Verilen konuların içeriğinde, "okul, ev, aile, Cumhuriyet, mevsimler" kavramları yer almaktadır (Tay, 2017).

2.1.1.4.1936 Hayat bilgisi dersi öğretim programı. 1936 programında ezbercilikten çok yaparak yaşayarak öğrenme ilkesi vurgulanmıştır. Yöntem olarak toplu öğretim söz konusudur. Bilimsel inceleme kabiliyetlerinin artırılması için hayat bilgisi dersi bölümlere ayrılmıştır. 1936 programında Hayat bilgisi dersi sınıf bazında artırılmıştır. Programın amaçları dahilinde, "Cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, laik ve yeniliğe açikinsanlar yetiştirmek; Türk milletini ve Türk devletini önemseyen öğrenciler yetiştirmek" hayat bilgisi konuları dahilindedir (Akbaba 2004; Kültür Bakanlığı Dergisi, 1937; Salmoni, 2003).

2.1.1.5. 1948 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Hayat bilgisi dersi 1948 programına göre, hayatın içinde olan, gözleme önem veren, araştırma dersi olarak vurgulanmıştır. Hayat bilgisi dersinin konusunu çocukların duyularına hitap eden etrafındaki olgulardır. Derslerde konular aktarılırken ev, okul, yaşadığı çevre, bulunduğu şehir aşamaları dikkate alınmalıdır (MEB, 1948; Şahin, 2009). Bu programda yer alan bazı konular; “kış hazırlıkları, yaşadığımız yerdeki hayvanlar, arkadaşlarla oynanan oyunlar, eski kıyafetlerin bakımı, pazar yerlerindeki gözlemlerimiz, Atatürk ve İnönü ‘ nün hayatı,19 Mayıs’ ın önemi, tarım, taşıtlar, evimizin geçmişe dönük hikayesi,yaşadığımız yerin tarihi” gibi içeriklerden oluşmaktadır (Kültür Bakanlığı dergisi, 1937; MEB, 1948; Şahin, 2009).

2.1.1.6. 1968 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Hayat bilgisi dersi, 1968 programına göre incelendiğinde çocukların duyularına hitap eden yaşadığı çevre dersin konusuyla ilişkilendirilebilir. Çerçeve program söz konusudur, üniteler ortak ihtiyaçlara yöneliktir. Yakından uzağa ilkesi benimsenmiştir. Yaşadığımız çevre ilk aşamada yer almakta ve daha sonra şehir, bölge olarak konularda yakından uzağa ilkesi benimsenmektedir. Hayat Bilgisi dersiyle; “Türkçe, Matematik, Beden Eğitimi ve Resim” dersleri birbiriyle bağdaştırılarak işlenmelidir. Gezi, ulusal ve dini günler, kurtuluş etkinlikleri önemlidir (MEB, 1968; Şahin, 2009).

2.1.1.7. 1998 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Hayat bilgisi dersi, 1998 programında öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesi önemlidir. Program kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa, somuttan soyuta, yakından uzağa, ilkesine göre uygulanmalıdır. Dersin temel amacı öğrencinin içinde bulunduğu çevreye uyum sağlayabilmesi için bilgi, yetenek ve değerlerin geliştirilmesidir. Grup çalışmaları önemlidir, konularda sıraya göre işlenme söz konusu değildir. Öğretmen rehber, öğrenci ise yaparak yaşayarak öğrenendir. Programda afiş levha, videokasetler ve öğretim materyalleri ayrıntılı olarak belirtilmiştir. “Sorumluluklar, demokrasi, sağlık, çevre, bilinçli tüketici” gibi konular öne çıkmaktadır (Kocaoluk, 1998; Şahin, 2009).

2.1.1.8. 2005 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Ülkemizde “yapılandırmacı” eğitim temel alınarak 2005 programı hazırlanmıştır.2004 yılında bazı illerde deneme olarak uygulanmış olup, 2005 yılında ülkenin genelinde uygulanmaya başlanmıştır (Tay,

2017). Öğretmenler bu programda da rehberdir. Öğrenme alanı birey, toplum ve doğa konularıdır. “Okul Heyecanım”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün, Bugün, Yarın” olmak üzere üç tema ortaya çıkmaktadır. Programın amacı, “öğrencilerin temel yaşam becerileri kazanması ve olumlu kişisel özellikler geliştirmeleri” olarak ifade edilebilir. Sosyal bilgiler ve fen derslerine katkı sağlamaktadır (MEB, 2005; Şahin, 2009).

2.1.1.9. 2009 hayat bilgisi dersi öğretim programı. 2009 hayat bilgisi öğretim programı ile 2005 hayat bilgisi öğretim programında yer alan öğrenme alanları, temalar, kişisel nitelikler ve beceriler aynıdır. Programda belirlenen temalarla bütünleştirilecek şekilde kazanımlar oluşturulmuştur. Kazanımlar konu bütünlüğünden çok, beceriler esas alınarak belirlenmiştir. Programda yer alan ara disiplinler ise, afetten korunma ve güvenli yaşam, kariyer bilinci geliştirme, girişimcilik insan hakları ve vatandaşlık, rehberlik ve psikolojik danışma, özel eğitim, sağlık kültürü, spor kültürü ve olimpik eğitimidir (MEB, 2009).

2.1.1.10. 2015 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Hayat bilgisi 2015 programının 14 amacı vardır. Ünite temelli yaklaşım söz konusudur ve sarmal yapı içerisindedir. Üniteler ; “Ben ve Okulum”, “Ailem ve Evim”, “Sağlıklı Hayat”, “Güvenli Hayat”, “Ülkemi Seviyorum” ile “Doğa ve Çevre” dir. Programda ölçme değerlendirme ürün ve sürece dayalıdır. Öğrenciler üzerinde baskı oluşmayacak tarzda değerlendirme yapılmalıdır (MEB, 2015). 2005 ve 2009 programlarında yer alan, “öğrenme alanı, tema ve ara disiplinler” 2015 hayat bilgisi dersi öğretim programında yer almamaktadır (Tay, 2017).

2.1.1.11.2017 hayat bilgisi dersi öğretim programı. Program ilkökul seviyesindeki öğrencilere, “birey, toplum ve doğa çerçevesi dahilinde bilgi, beceri ve değerler” kazandırılmasını amaçlamaktadır. Öğrenciyi merkez alan bu programda aktif olmak ve toplu öğretim söz konusudur. Sarmal yapı olarak üniteleri, “Okulumuzda Hayat”, “Evimizde Hayat”, “Sağlıklı Hayat”, “Güvenli Hayat”, “Ülkemizde Hayat” ile “Doğada Hayat” şeklinde ifade edebiliriz. Ölçme ve değerlendirme aşamasında, “tanıma, izleme-biçimlendirme ve sonuç” aşamaları söz konusudur (MEB, 2017; Tay, 2017). Programda yer alan temel yaşam becerileri; “araştırma, değişimi algılama, teknoloji kullanma, millî ve kültürel değerleri tanıma, doğayı koruma, dengeli beslenme, öz yönetim, gözlem, iletişim, iş birliği, karar verme, kaynakların kullanımı, kendini tanıma,

kişisel bakım, sağlığını koruma, kurallara uyma, sorun çözme, sosyalleşme ,zaman yönetimi” olarak ifade edilmektedir.

2.1.1.12. 2018 hayat bilgisi dersi öğretim programı.

2.1.1.12.1. Amaçlar. Hayat Bilgisi dersi, ilkokuldaki öğrencilere birey, toplum ve doğa çerçevesinde temel bilgi, beceri ve değerler kazandırmayı amaç haline getirmiştir. Amaçlar doğrultusunda hazırlanan hayat bilgisi dersi öğretim programı çerçevesinde öğrenciler (MEB, 2018, s. 8);

1. Kendini ve hayatını sürdürdüğü çevreyi tanır.
2. Aile ve toplumun temel değerlerine sahiptir.
3. Yaşantı haline getirdiği, “Millî, manevi ve insani” değerlerdir.
4. Kişisel gelişimi için gerçekleştirecek olduklarının farkına varır.
5. Kişisel bakım becerilerini geliştirir.
6. Sağlıklı ve güvenli yaşam için bilinçlenir.
7. Sosyal katılım becerisi kazanır.
8. Zamanı ve mekânı algılama becerisi edinir.
9. Kaynakları verimli kullanma becerisi geliştirir.
10. Öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanır.
11. Temel düzeyde bilimsel süreç becerilerini kazanır.
12. Ülkesini sever, tarihî ve kültürel değerlerini yaşatmaya istekli olur.
13. Doğaya ve çevreye karşı duyarlı olur.
14. Bilgi ve iletişim teknolojilerini amacına uygun olarak kullanır.

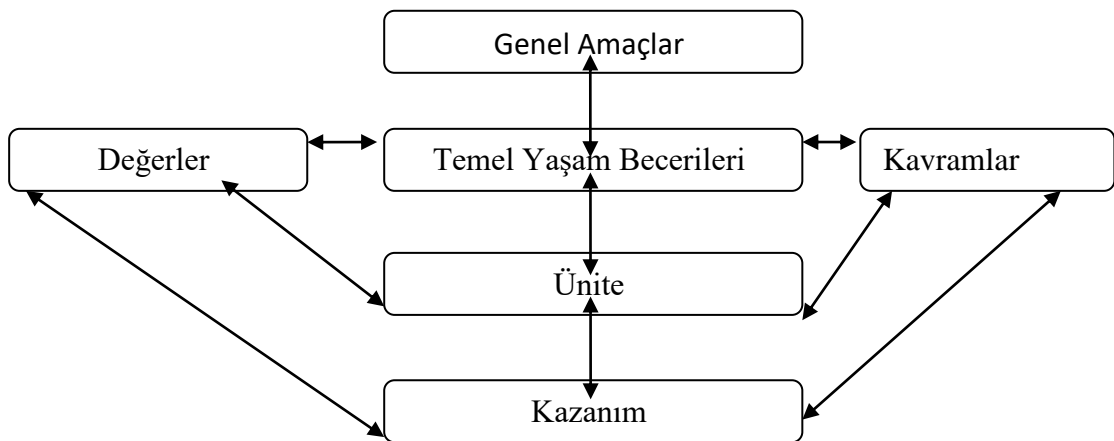
2.1.1.12.2. Beceriler. Programda yer alan temel yaşam becerileri 2017 Hayat Bilgisi Öğretim Programı’ndaki temel yaşam becerileriyle aynıdır.

2.1.1.12.3. Dikkat edilmesi gereken hususlar.

1. Dersi işlerken, kazanımlara uygun okul içi ve okul dışı çalışmalar önemli hale gelmeli, etkinlikler öğrenci merkezli olmalıdır.
2. Okul içindeki ve okul dışındaki etkinliklerde öğrencilerin bireysel kişisel farklılıkları ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları önem arz etmektedir.
3. Kazanımlara dayanarak olarak gerçekleştirilecek çalışmalarda, okul ile çevre arasında bağ kurmaya önem verilmelidir.

4. Öğrencilerin etrafında bulunan her türlü varlığın etik olarak, öğretimde materyal şeklinde kullanılmasına fırsat verilmelidir.
5. Öğrencilerin araştırma yapacakları etkinliklerde, araştırmaların sonuçlarını, “poster, gazete, afiş, pano, grafik ve broşür” gibi materyaller oluşturarak arkadaşları ile paylaşımları desteklenmelidir.
6. Konusu doğa olan çalışmalarda basit deney faaliyetleri gerçekleştirilebilir.
7. Öğretim Programı’nda bulunan bazı kazanımlar, belirli gün ve haftalara denk gelen zamanlarda işlenmelidir.
8. Üçüncü sınıfa kadar millî bayramlar gibi konular işlenirken, ders kitabında yer alan tarihler dersin işlenişi anında sözlü olarak söylenmelidir.
9. Program uygulanırken özel ihtiyacı olan öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar hazırlanıp, planlanmalı ve gerekirse esnek davranılmalıdır.
10. Program uygulanırken, tüm kazanımlar ilgili değerlerle eşleştirilmelidir.
11. Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olarak kazanımlar için gerekli temel yaşam becerilerinin geliştirilmeli ve etkinlikler bunların doğrultusunda hazırlanmalıdır (MEB, 2018).

2.1.1.12.4. Programın yapısı.

Şekil 1. 2018 Hayat bilgisi öğretim programının yapısı

2018 hayat bilgisi öğretim programında ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda altı ünite vardır. Bu üniteler 2017 Hayat Bilgisi Öğretim programındaki

ünitelerle aynıdır. Ünitelerde sarmal yapı söz konusudur. Ünitelerin içeriği kazanımlardan oluşmaktadır (MEB, 2018).

Öğretim programlarında bulunan kök değerler: “dostluk, dürüstlük, adalet, sabır, öz denetim, sevgi, sorumluluk, saygı, yardımseverlik, vatanseverlik” olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenme öğretme sürecinde yer bulan bu değerler kendi başlarına, diğer kök değerlerle ve bağlantılı olduğu alt değerlerle birlikte kullanılacaktır (MEB, 2018).

2.1.2.Hayat Bilgisi Dersi Öğretiminde Kullanılabilecek Yöntem Ve Teknikler

2.1.2.1. Anlatım yöntemi. Öğretmenler, öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak kısa, basit ve net cümleler kullanmalıdırlar. Herhangi bir konuyla ilgili bilgi verirken öğrenciyi aktif hale getirecek, ikna edici bir anlatım tarzı kullanılmalıdır. Sınıfın her yerinden duyulabilecek şekilde öğretmen ses tonunu ayarlamalıdır (Demirel, 2004; Küçük Ahmet, 2000).

2.1.2.2.Problem çözme yöntemi. Öğretmenin yönlendirmesi önemlidir. Çünkü öğretim esnasında meydana gelebilecek aksilikler bu şekilde önlenmiş olur. Öğretmenler, öğrencileri kullanacak oldukları yöntemler hakkında bilgilendirmeli ama hepsini ayrıntılarıyla aktarmamalıdırlar (Demirel, 2004; Gunter, Estes & Scwab, 1999).

2.1.2.3. Tartışma yöntemi. Öğretmenler, yöntemin hedefe uygun olması yönünden teknikler sunarak öğrencilerin empatik, yansıtıcı, yaratıcı ve eleştirel bakımdan akıl yürütme yoluyla bağ kurarak sorunları çözmesine katkı sağlamaktadır(Şimşek, 2014). Öğretmen, “bilgiyi sunan, girişimci, destekleyici, düzenleyici ve değerlendirici” olarak öğretim faaliyetlerini planlayıp uygulayandır. Öğretmen rehberdir (Duman, 2013).

2.1.2.4. Örnek olay yöntemi. Öğretmen, süreç içerisinde öğrencilerini yönlendirerek, onların nasıl ilerlediğini gözlemlemelidir. Öğretmen sabırlı ve hoşgörülü olmalıdır (Armstrong & Savage, 1990; Küçükahmet, 2000).Derslerde çözüm üretmeyi kavrayan öğrenciler, bu tecrübelerini içinde bulunduğu ortama aktarabilir.

2.1.2.5. Gösterip yaptırma yöntemi. Öğretmen öğrencilere gösterinin amacını açıklamalı ve dikkatlerini gösteriye çekmelidir. Gösteri sırasında öğretmen hazırlamış

olduğu soruları öğrencilere sorarak konunun öğrenilip öğrenilmediği kontrol etmelidir. Öğrencilere dönüt verilmelidir(Burden & Byrd, 2003; Küçükahmet, 2000; Partin, 1999).

2.1.2.6. Soru – cevap. Öğretmenin sorduğu sorulara öğrencilerin sözlü olarak cevap vermesi sonucunda öğretim meydana gelir. Öğrencinin önceden hazır bulunması ve konuya hakim olabilmesi için ön bilgilerini ortaya koyması önemlidir. Öğretmende konuya uygun sorularla öğrenciyi düşündürmelidir(Duman, 2013).

2.1.2.7. İşbirlikli öğrenme. Öğrencilerin fikirlerinin paylaşılması, diğer fikirlerle bağdaştırılması, katılımın sağlanması yönünden proje ve ya grup raporu hazırlanırken faydalıdır. Bilgi alışverişi öğrencilerin motivasyonu için önem arz etmektedir. Öğretmenler rehberlik yapmaktadırlar (Duman, 2013).

2.1.2.8.Beyin fırtınası. Öğrencilerdedikkat yönünden artma söz konusu olduğu için öğretmenler tarafından tercih edilmektedir(Duman, 2013). Öğretmen en uç seviyedeki düşünceleri bile desteklemelidir. Bu düşünceler daha anlamlı fikirlerin ortaya çıkmasına sebep oluşturacaktır (Adair, 2000; Özden, 1998).

2.1.2.9.Gösteri (demonstrasyon). Öğretmenler çeşitli etkinlik örneklerini, öğrencilere gözlemlettirerek, kalıcılığı hedeflemiş olur (Güneş, 2014). Planlaması iyi yapılmış faaliyetler öğrencinin dikkatini daha çok çekmektedir. Öğrencinin deneyim kazanabileceği bir tekniktir.

2.1.2.10. Proje tekniği. Öğretmenler projeyi düzenleyerek, amacına uygun etkinlikler kullanmalıdır. Öğretmen bu süreçte rehberdir. Öğretmenler, öğrencileri motive ederek başarılı olmaları için destek vermelidirler (Bilen, 2002).

2.1.2.11. Eğitsel oyunlar. Oyun sevgisi sayesinde eğitsel oyunlar öğretilbilir (Bilen, 2002). Oyunlarda, öğretmen öğrencileri gözlemleyerek, kişiliklerinin gelişimine katkı sağlayacak aktiviteleri tespit edebilecektir (Duman, 2013).Ne kadar öğrenci aktif olarak oyunlara katılırsa, birlik, beraberlik dostluk kavramları o kadar çok önemli ve değerli hale gelir.

2.1.2.12. Altı şapkalı düşünme tekniği. Öğretmenler güvenli bir sınıf ortamı oluşturmalarıdır. Öğrencinin dikkatini çekecek konuları seçmelidirler (Duman, 2013). Etrafımızdaki bir takım uygulamalara olumlu yönden bakmak başarıyı daha da arttıracaktır.

2.1.2.13. Deney tekniği. Sınıfta oturma düzeni sağlanmalı ve gerekli tedbirler alınmalıdır. Deneyler yapılırken öğretmenler öğrencilerin zihinsel olarak hazır hale gelebilmeleri için örnekler ortaya koymalıdır. Önemli noktalarda sordukları sorularla öğrencilerin dikkatlerini toplayarak anlamalarına yardımcı olmalıdırlar (Dincel, 2005; Gürdal, Şahin & Çağlar, 2001).

2.1.2.14. İstasyon tekniği. Öğretmenler öğrencilerin algılama düzeylerini göz önünde bulundurmalıdırlar. Öğrenciler bu bölümlerde öğretmeninönderliğinde küçük gruplara ayrılarak yada kişisel olarak çalışabilirler (Albayrak, 2016; Demir, 2008). Önceden öğrenilmiş olan konularla ilgili bağlantı kurularak bir sonraki konuya zemin hazırlamaktadır.

2.1.2.15. Konuşma halkası. Öğretmenler öğrencilerin farklı konularda görüşlerini ele alarak, öğrencilerin bu konuları fark etmelerine ve birbirlerine karşı saygı göstermelerine yardımcı olmaktadır. Öğretmenler bu tekniği, sınıfta saygı ve güven ortamı oluşması bakımından önemsemektedirler (Sönmez, 2008; Yıldırım, 2018). Öğrencilerin öz güvenlerinin daha dirençli olabilmesi için konuşma halkası önem arz etmektedir.

2.1.3. Tutum

2.1.3.1. Tutumun tanımı. “Tutum, kişiye ait olarak, herhangi bir nesneyle ilgili fikirleri, duygu, davranışlarını düzenli hale getirmesidir” (Kağıtçıbaşı, 1988). Başka bir tanımda ise, “Kişinin kendine yada etrafındaki bir konu, nesne yada olaya karşı tecrübe kazanması davranışsal hareket sergilemesidir” (İnceoğlu, 1993). Özkan ve İnceoğlu (1997)‘na göre tutum; “Kişinin belirlediği konu hakkında planlı olarak geliştirdiği davranışlar” olarak karşımıza çıkmaktadır. Tutumlar doğuştan değildir. İnsanların hayatı boyunca yaşadığı deneyim ve çevreden öğrendiklerinden sonra ortaya çıkar (Kağıtçıbaşı, 2005).

Tutumlar öğrenildikten sonra hatırlama, tekrar süreci ortaya çıkar. Çocuklar aile bireyleriyle zaman geçirdikten sonra onların davranışlarını taklit etmeye başlarlar. Bu çevresindeki arkadaş grupları içinde geçerlidir. Küçük yaşlarda edinilen tutumlar ,herhangi bir müdahale olmadığı sürece kalıcılığına devam eder (Kağıtçıbaşı, 1988). Kişinin sosyal çevresi tutumlara yön veren en önemli etkendir (Çimen, 1988).

Tutumların konusu olarak, herhangi bir olay, durum, nesne,kişi ve çevre ifadelerini söyleyebiliriz. Toplumlara ait yaşantı tarzları, gelenek ve göreneklerde tutumla bağdaştırılabilir. Tutum sahibi olabilmek için, o konuda deneyimin olması gerekmektedir (Temizkan, 2008). İçinde bulunduğumuz dönemdeki teknolojik gelişmeler, bireyin yaşadığı çevredeki yenilikler tutumların oluşumuna katkı sağlamaktadır (Deryakulu, 2008).

Tutumların oluşmasında, okulun önemi çok büyüktür. Öğrencilerin geleceğindeki meslek hayatı ve eğitimi için okul, öğretmen ve derslere karşı tutumları önemli etkenlerdir. Öğrencinin bilişsel davranışlarının yanında, duyuşsal davranışları da iletişimde önem arz etmektedir (Semerci, 2004). Sevilen kişilerin tutumlarını benimsemek birey için çok önemlidir. Kalıplaşmış tutumları değiştirmek karşıdaki insanlar için zor bir süreçtir (İlter, 2009).

2.1.3.2. Tutumu oluşturan temel öğeler. Tutumlarda bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç öğeden bahsedilmektedir. Bireylerin bir konu hakkında bildikleri zihinsel,o konuya nasıl yaklaşacağı duyuşsal, konuya nasıl tepki göstereceği davranışsal olarak ifade edilmektedir.Tutumların oluşması için bu üç öge arasında kuvvetli bir ilişki söz konusudur (İnceoğlu, 2010).

Tutumları oluşturan temel öğeler şunlardır:

1. Bilişsel Öğe

Bilişsellikte inançlar söz konusudur. Düşünce, inanç ve bilgilerin tümü tutumla bir uyum içerisinde (İnceoğlu, 2004). Tutumlardaki gerçeklik payının yüksek olması ,tutumun kalıcı olmasını etkilemektedir.Tutumun değişimi bilgiyle alakalıdır.Tutumları algılayan farklılıklar ortaya çıkabileceği gibi,benzerliklerde karşımıza çıkmaktadır (Tavşancıl, 2005).Yaşanılan deneyimler,tutumların zihinsel olarak kalıcılığında önemli bir yere sahiptir.Gerçeklik payı yüksek olan tutumların kalıcılığı daha fazladır (Güz, 1998). Bireyler yaşadıkları çevrede bilişsel olarak tecrübe sahibi olurlar. Çevredeki uyarıcılar

kişiyeye olumlu yönde, tutumları sergilemesine katkı sağlayarak, çevreyle olan iletişimini kolaylaştırmaktadır (İnceoğlu, 1993).

2. Duygusal Öğe

Duygusalılıkta beğenip, beğenmeme, kişiden kişiyeye değişim söz konusudur. Duygusal tutumlarda, uyarıların olumlu ve olumsuz durumları bireyi farklı yönlerde etkilemektedir. Kişilerdeki değer yargıları bu öğe içerisinde yer almaktadır (Baysal, 1981). Oluşan her tutumda duyusallık aynı düzeyde değildir. Etki oranı farklılık göstermektedir. Önemli olan, gerçekleşmesi beklenen tutumun konusunun ne olduğu, nasıl bir ortamda şekillendiği, ne tür bir toplumsal düzeyde oluştuğunun kanıtıdır (İnceoğlu, 2010).

3. Davranışsal Öğe

Davranışsal öğede, uyarıların tutumlar konusunda davranışlara gösterdikleri tavırlar söz konusudur. Bireylerin söylemleri ve sergilemiş oldukları hareketler davranışsal durumlardan meydana gelmektedir (İnceoğlu, 2010). Davranışsal öğe, kişinin duygularına hitaben yaptığı eylemlerdir. Duygulara uygun davranış gösterme eğilimi vardır. Davranışlar sayesinde tutumlar daha da netleşebilir (Barut, 2005). Davranışsallıkta duygusal davranış ve normatif davranış vardır. Duygusal davranışta, kişinin tutumunun beğenilen yada beğenilmeyen bir durumla bağdaştırılması söz konusudur. Normatif davranışta doğru davranışın , mevcut inançlara dayandırılması ön plandadır (İnceoğlu, 1993). Duygusal davranışlarda kişiler bireysel özelliklere sahiptir. Normatif davranışlardaki kişiler davranışa uyma eğilimindedirler (Sarı, 2008).

2.1.3.3. Tutumların özellikleri.

- Tutumlar öğrenilmiş hareketlerdir.
- Tutumlar zamanla değişebilirler.
- Tutumlar psikolojik bir nesne olabilir.
- Bireyin göstermiş olduğu davranışlar ile tutumlar arasında denge olmalıdır.
- Tutumlarda renk önemlidir.

- Tutumlar da belli bir noktaya dikkat kesilebiliriz. Nesne, kavram, herhangi bir durum gibi.
- Düşük düzeydeki tutumlar değiştirilebilir.
- Korunan ve kalıplaşan tutumları değiştirmek zordur ama oluşturulan tutumlar değiştirmek daha kolaydır.
- Tutumlar hareketlenmeye hazırdırlar.
- Tutumlarda genelleştirmek vardır.
- Tutumlarda birbiriyle bağı olanda vardır, aralarında herhangi bir bağ bulunmayanda.
- Tutumlar sabit olabilir.
- Tutumların bir yanı, düzeyi ve sıklığı vardır. Tutumlara katılma ve karşı gelme fikri oluşabilir.
- Güçlü tutumlarda tutarlılık daha fazladır
- Tutumlar güdülenme önemlidir.
- Tutumlar değerlendirme vardır.
- Tutumlar; “Direkt gözlenebilen bir davranış değil, kişinin gözlenebilecek davranışlardan sonuçlar ortaya koyarak kişiye ait olan tavırlar” olarak karşımıza çıkmaktadır (Kavas, Özmen, Katrinli ve Odabaş, 1995; Kağıtçıbaşı, 1999).

2.1.4. Hayat Bilgisi Öğretiminde Tutum

Meslek olarak öğretmenliği sevmek, öğretmenliğe değer vermek, öğretim dönemimizdeki gerçekleştirmiş olduğumuz faaliyetler ve başarılarımızla ilişkilidir (Çiçek ve Sağlam, 2008). Öğretmenlik mesleğini sevmenin temelinde de olumlu tutuma sahip olmak yatmaktadır (Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu, 2009). Diğer derslerin öğretiminde olduğu gibi, Hayat bilgisi öğretiminde de değişkenler önemlidir. “Cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan yerleşim yerleri, okul türleri, öğrenci mevcudu” gibi değişkenler tutumları etkilemektedir.

Günlük hayatta karşılaştığımız birçok etken, hayat bilgisi dersi içerisinde yer almaktadır. Aile kavramının önemi, sevgi, saygı, sorumluluk, dayanışma gibi değerler (Bayırlı, 2018), öğrencilerin diğer kişilere karşı gösterdikleri tavırlar, saygılı

davranmaları, yaratıcı düşünme becerileri, hayat bilgisi öğretimine karşı olumlu tutuma sahip olmalarına katkı sağlamaktadır (Uğraş ve Semerci, 2012).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Hayat Bilgisi öğretimine yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumların çeşitli değişkenler bakımından farklılık gösterip göstermediğiyle ilgili birtakım sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu bölümde konu ile ilgili yapılan araştırmalar ele alınıp incelenmiştir.

Çetin B. (2020) “Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik tutumları ile cinsiyet, mesleki kıdem, okutulan öğrenci mevcudu, görev yapılan il/ilçe ve öğrenim durumuna göre farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Yöntem olarak tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örnekleminde Çanakkale ve ilçelerinde görev yapan 131 sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Genel tutum puanları ile alt boyuttaki tutumlarına ait puanların, değişkenlere göre incelenmesiyle “Sevme, değer verme, önemseme alt boyut tutum puanları ve hayat bilgisi öğretimi tutum genel toplam puanları cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, okuttukları sınıf mevcudu arasında anlamlı farklılığın olmadığı” görülmüştür. Ancak; “Sevme alt boyutundaki sonuçlar değerlendirildiğinde, görev yapılan yerlere göre anlamlı farklılık ortaya çıkmaktadır. Değer verme, önemseme alt boyutundaki sonuçlar ve genel tutum puanları görev yapılan yerler arasında anlamlı farklılığın bulunmadığı” belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin çalışma ortamları, veli potansiyeli, öğretmenlerin çevresi ile olan iletişim etkenleri öğretmenlerin derse karşı tutumlarında farklılığa neden olduğu kanısına varılmıştır.

Alak, G. & Nalçacı, A. (2012) “Hayat Bilgisi Öğretim Programı Öğelerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin 2009 yılındaki öğretim programına ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik, tarama modelinde betimsel bir çalışma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın örnekleminde 2010–2011 eğitim öğretim döneminde Erzurum ili ve ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 380 sınıf öğretmeni bulunmaktadır. Ortaya çıkan sonuçlara göre “Sınıf öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretim Programı Öğelerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, mezun oldukları okul ve okuttukları sınıf mevcuduna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak okutulan

sınıf düzeyi ve hizmet içi eğitim alma durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu” belirlenmiştir.

Okutulan sınıf düzeyine göre “Sınıfta gerçekleştirilen etkinlikler yönünden birinci sınıfı okutan öğretmenler ile ikinci sınıfı okutan öğretmenler arasında, birinci sınıfı okutan öğretmenler tarafına anlamlı bir farklılığın olduğu” sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre birinci sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin okula yeni başlamaları ve okula adapte olabilmeleri için etkinlikleri çeşitlendirmelerinden söz edebiliriz. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, hizmet içi eğitim alan öğretmenler yönünden konulara ait kazanımlar pozitif yöndedir ve olumlu fikirler beyan etmeleri söz konusu olmaktadır. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin belli aralıklarla hizmet içi eğitimlere alınmaları konusunda planlamaların yapılmasının önemli olduğu görüşüne varılmıştır.

Aykaç N. (2011) “Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem Ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Sinop İli Örneği” araştırmasında, “2005–2006 eğitim öğretim yılında aktif hale getirilen, Hayat Bilgisi öğretim programının uygulanmasında, etkililiğini belirlemek amacıyla öğretmenlerin bu ders kapsamında, etkinlikleri uygularken hangi yöntem, teknikleri kullandıklarını belirlemek amacıyla” yapılmıştır. Betimsel yöntem uygulanarak öğretmenlerin kullandıkları yöntem ve teknikler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Sinop ve merkez köylerindeki birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan 140 öğretmen oluşturmuştur. Örneklemini ise öğretmenler arasından seçilen 47 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda “Öğretmenlerin Hayat Bilgisi dersi için önemli yere sahip olan gezi-gözlem, inceleme gibi öğrenciyi aktif hale getiren yöntemlere yeterince yer verilmediği” ortaya çıkmıştır. Yenilenen programda farklı yöntem ve tekniklere yer verilsede öğrenme sürecini kitaplara bağlayan bir anlayış olmasından dolayı öğrencinin etrafını anlamlandırmasının güçleşeceği sonucuna varılmıştır.

Yıldırım, G. (2021) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Görüşleri, Gazi Üniversitesi Örneği” çalışmasında sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi dersine yönelik fikirlerini araştırmak için nitel tarama yöntemi uygulamıştır. 2017-2018 öğretim yılında Gazi Üniversitesi’nde Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan 73 sınıf öğretmeni adayına ulaşılmıştır. Adaylara ilk bölümde beş maddeden oluşankişisel bilgileri içeren ve diğer bölümde ise altı tane açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Uygulamadan sonra sonuçların betimsel analiziyapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, “Adaylar hayat bilgisi dersini; günlük hayattaki bilgilerin aktarılması, öğrencilerin içinde yaşadığı ortama uyum sağlaması, çocukları hayata hazırlaması, hayatla ilgili tecrübe

sahibi olmaları,ders içeriğinde değerler ve çevreyle olan iletişim hakkındaki konular üzerinde durulması, öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesinin önemli olduğu” sonucuna varılmıştır.

Yurtbakan, E. & Altun, T. (2019) “Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Uygulamaları İle Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarını ortaya çıkartmak ve ortaya çıkan tutumları uygulamalarıyla mukayese etmek amaçlanmıştır. Yöntem olarak karma yöntem ve açıklayıcı desen kullanılmıştır. Nicel olarak 167 ve nitel olarak sekiz sınıf öğretmeni ile çalışılmıştır. Nicel çalışma sonucunda , “Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarının yüksek olduğu, tutumun alt boyutları olan sevme ve değer verme boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunamamıştır, önemseme boyutunda kadınlar yönünden anlamlı farklılık olduğu” ortaya çıkmıştır. Nitel çalışma sonucunda, “Hayat bilgisi dersinin önemli olduğu,ders için etkinlik hazırlama çalışmalarının yapıldığı, derslerde en çok drama yönteminin kullanıldığı,öğrenilenlerin çocukların hayatına yansıdığı” sonucuna varılmıştır.

Ütkür, N.(2018) “Hayat Bilgisi Derslerinde Kullanılan Yöntem Ve Etkinliklerin Tespiti: Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı çalışmada, Türkiye’de yer alan üniversitelerde 1999-2015 yılları arasındaki lisansüstü tezlerdeki Hayat Bilgisi derslerinde kullanılan yöntem ve etkinlikler incelenmiştir. Veri tabanında 154 adet Hayat Bilgisi tezi içinden 32 tanesinin farklı yöntem kullandığı belirlenmiştir. Çalışmalarda, “En çok deneysel çalışmalar, karma ve eylem araştırmaları kullanılmıştır. Etkinlik olarak en çok drama,çoklu zeka etkinlikleri kullanıldığı” görülmüştür.

Batmaz, O. & Altun, T. (2019) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Öğretimi Dersine Yönelik Tutumları ile Öz Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” araştırmalarında öğretmen adaylarının hayat bilgisi öğretimi dersi ile öz yeterlilik algıları arasında ilişki tarama yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2018 – 2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Yozgat Bozok Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi sınıf eğitimi anabilim dallarında üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 464 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, “Hayat bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu, cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmen adaylarından tarafa olumlu olduğu sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri üniversite değişkenine göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı bulunmuştur. Öz yeterlik algılarının

da yüksek olduğu, adayların hayat bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumları ile öz yeterlik algıları arasında olumlu yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu” görülmüştür.

Gündüz, E. (2020) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumları İle Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamalarına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” araştırmasında nicel yöntem ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Artvin Çoruh Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde üçüncü sınıfta öğrenim gören Hayat Bilgisi Öğretimi dersini almış 294 sınıf öğretmeni adayı arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, “Sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi öğretimi tutum düzeyleri ve alt boyutları ile çoklu zekâ kuramı tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının hayat bilgisi öğretimini etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirmeleri için, yeterli eğitim düzeyine sahip olmaları ve aldıkları eğitimle ilgili kendi alanlarına ağırlık vermeleri gerektiği” ortaya çıkmıştır.

Durmuşçelebi, M., YILDIZ, N., & Saygı, E. (2017) “Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi” adlı çalışmalarında tarama yöntemi kullanılarak, öğretmen adaylarının mesleği sevme, değer verme ve uyum sağlama kategorilerinde tutumları betimleme çalışmaları amaçlanmıştır. Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2015-2016 öğretim yılında formasyon eğitimine iştirak eden öğrencilerden 558 öğrenci örneklem grubunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak “öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini sevdikleri, değer verdikleri, uyum sağlayacakları, kadın öğretmenlerin mesleğe daha çok ilgi göstermeleri, açıköğretim fakültesi öğrencileri diğer bölümlerdeki öğrencilere nazaran öğretmenlik mesleğine daha fazla değer verdikleri” görülmüştür.

Yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok yönetici kademeleri ile ilköğretim kademelerinde yoğunlaştığı görülmekle birlikte ilimiz ve ilçemizde bu alanda yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışmayla hem ilimiz ve ilçemiz ile ilgili çalışma ile literatüre katkı yapılacak hem de okulöncesi kademesindeki bu boşluğun kapanmasına katkı sağlanacaktır. Araştırma bu yönüyle önemlidir ve orijinaldir. Araştırma bulgularından hareketle gerekli yorum ve açıklamalar yapılarak önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca bu çalışmayla araştırma sonuçları ortaya koyularak hem literatüre katkı sağlayacak hem de ilimiz ve ilçemiz ile ilgili çalışma olarak il ve ilçe milli eğitim müdürlerimize yol gösterecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler” incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimindeki tutumlarının; cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermeyeceğinin belirlenmesi amacıyla nicel olarak, tarama modellerinden kesit alma tarama modeli (Creswell.2012) kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte yada halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçladığı, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesneyi kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalıştığı, onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası göstermediği için bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2008). Kesit alma tarama modelinde ise farklı gelişmişlik evrelerini temsil ettiği düşünülen bireylerin, bir anda yapılan araştırmalarda zamansal değişim hakkında bilgi verdiği için kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli İli ‘ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenine ait bilgiler Tablo 3. 1 ‘de verilmiştir.

Tablo 3.1. Sınıf Öğretmenlerinin görev yaptıkları yerleşim yerlerindeki sayıları

Görev yapılan yerleşim yerleri	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	Toplam
İlçe Merkezi / Mahalle	20	15	31	66
Köy	23	52	28	103
Toplam	43	67	59	169

Araştırmada, Serinhisar ve Acıpayam İlçelerinde görev yapan birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan 169 sınıf öğretmeni bulunmaktadır.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri, okutulan sınıf, sınıf mevcudu, öğretmenlik mesleğindeki kıdem yılı ve görev yapılan yerleşim yeri değişkenlerine ait dağılım yüzdeleri Tablo 3.2 ' de verilmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcılara Ait Kişisel Bilgilerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	99	58,6
	Erkek	70	41,4
Okutulan Sınıf	1. Sınıf	43	25,4
	2. Sınıf	67	39,6
	3. Sınıf	59	34,9
Sınıf Mevcudu	10 - 15	76	45,0
	16-20	54	32,0
	21-25	20	11,8
	26 ve Üzeri	19	11,2
Kıdem Yılı	1 – 5 yıl	-	-
	6 – 10 yıl	12	7,1
	11 – 15 yıl	91	53,8
	16 ve üzeri	66	39,1
Görev Yerleşim Yeri	İlçe / Merkez Mahalle	66	39,1
	Köy	103	60,9

Tablo 3.2 'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Serinhisar ve Acıpayam ilçelerinde görev yapan birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin % 58,6 'sının kadın; % 41,4 ' ünün erkek olduğu görülmektedir. Buna göre çoğunun kadın olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okuttukları sınıfların % 25,4 'ü 1. sınıf, % 39,6 'sı 2.sınıf, % 34,9 'u 3.sınıfları oluşturmaktadır. Okutulan sınıf mevcutlarının; % 45 'i 10-15 arası öğrenci sayısını; % 32 'si 16-20 arası öğrenci sayısını; % 11,8 'i 21-25 arası öğrenci sayısını; % 11,2 'si 26 ve üzeri öğrenci sayılarını ifade etmektedir. Bu nedenle 10-15 arasındaki öğrenci sayılarının oranı diğer öğrenci sayılarına göre daha fazladır diyebiliriz. Öğretmenlerin mesleki kıdem yılı olarak; % 7,1 'i 6-10 yıl arasında; % 53,8 'i 11-15 yıl arasında; % 39,1 ' i 16 yıl ve üzerinde çalışmaktadırlar. Buna göre 11-15 yıl arasını çalışan öğretmenlerin sayısı diğer öğretmenlere göre daha fazladır. Öğretmenler görev yapılan yerleşim yeri olarak; % 39,1'i ilçe merkezinde; % 60,9 ' u köylerde çalışmaktadır. Köylerde çalışan öğretmenlerin sayısının, ilçe merkezinde çalışan öğretmenlerin sayısından daha fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada verilerin analizi için uygulanan veri toplama aracı; iki kısımdan meydana gelmektedir. Anketin birinci bölümünde araştırmacı tarafınca kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Bu kısımda öğretmenlere ilişkin genel detayları içeren; 1) Cinsiyet, 2) Okutulan Sınıf, 3) Okuttuğunuz Sınıf Mevcudu, 4)Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdem Yılı, 5) Görev Yapılan Yerleşim Yeri, olmak suretiyle beş soru bulunmaktadır.

İkinci kısımda ise; sınıf öğretmenlerinin, hayat bilgisi dersi öğretimine yönelik tutumlarını belirlemek için Sarıkaya, Özgöl ve Yılar (2017) tarafınca geliştirilen likert tipinde beşli derecelendirme ölçeği olarak “Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Yanıtlanan ölçeğin puanlanması için sol sütundan başlanarak; hiç katılmıyorum (1 puan), katılmıyorum (2 puan), kararsızım (3 puan), katılıyorum (4 puan), tamamen katılıyorum (5 puan) olarak değerlendirmeye alınmaktadır. Açımlayıcı unsur analizine göre ölçek üç alt boyut ve 24 maddeden oluşmaktadır. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12. maddeler sevme alt boyutunu; 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ve 20. maddeler değer verme alt boyutunu; 21, 22, 23 ve 24. maddeler ise önemseme alt boyutunu oluşturmaktadır. Sevme ve değer verme alt boyutundaki maddelerde olumlu özellikler bulunurken, önemseme alt boyutundaki maddelerde negatif özellikler bulunmaktadır. Alt boyutlara verilen adlar o boyuttaki maddelerin içeriklerine uygun oluşturulmuştur (Sarıkaya ve diğerleri, 2017).

Tablo 3.3. *Hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin güvenirlik değerleri*

Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları	(Sarıkaya, Özgöl ve Yılar, 2017)	Mevcut Araştırma
Sevme alt boyutu	0.89	0.87
Değer verme alt boyutu	0.87	0.78
Önemseme alt boyutu	0.86	0.91
Ölçek toplamı	0.93	0.88

Tablo 3.3. incelendiğinde, Sarıkaya, Özgöl ve Yılar (2017)’a ait hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin tamamına ait cronbach alpha iç tutarlık katsayısını 0.93 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından sevme boyutunun 0.89, değer verme boyutunun 0.87, önemseme boyutunun 0.86 olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırma kapsamında ise ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0.88 olarak hesaplanmıştır. Cronbach alpha değerlerinin sevme boyutunun 0.87, değer verme boyutunun 0.78, önemseme boyutunun 0.91 olduğu tespit edilmiştir (Sarıkaya, Özgöl ve Yılar, 2017).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada, “Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” ile ilgili olarak, veriler toplanmıştır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Denizli ili ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam ilçelerinde görev yapan ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğretmenlerine “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği” uygulaması yapılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadaki veriler; 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Denizli ili ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam ilçelerinde görev yapan ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğretmenlerine “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği” uygulaması yapıldıktan sonra veriler toplanmıştır.

“Önemseme” alt boyutunda bulunan dört olumsuz madde tersine çevrilmiştir. Hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinden elde edilmiş puanlarının aritmetik ortalaması toplamı, sevme, değer verme ve önemseme alt faktörlerin aritmetik ortalamaları toplamı SPSS 26.00 (Statistical Paket of SocialScience) istatistik programı kullanılarak hesaplanmıştır.

Verilerin normallik dağılımlarının; Kolmogorov-Smirnov (Mertler ve Reinhart, 2017, s.33) ve Shapiro Wilk istatistiği (Pituch ve Stevens, 2016, s.228) test tekniği yapılarak anlaşılabilirliği belirtilmiştir. İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenleri; hayat bilgisi öğretimi tutum toplam ve alt unsur puanları için Shapiro-Wilk tekniği ile normallik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda dağılımın normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan teknikler kullanılmıştır. Normallik varsayımı olmadığından, bağımsız gruplar için t-testi yerine Mann-Whitney U testi kullanılmıştır(Ho, 2014). Kruskal-Wallis, tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) parametrik olmayan karşılığıdır. Veriler normal biçimde dağılmadığı için Kruskal-Wallis testi, uygulanmıştır (Miller, 2009, p. 123).

Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi toplam tutum puanları ve alt unsur puanlarının “Cinsiyet” ve “Görev Yapılan Yerleşim Yeri” değişkenleri için Mann-Whitney U testi, “Mesleki Kıdem Yılı” değişkeni durumuna bakılırsa farklılaşp farklılaşmadığını Kruskal-Wallis tekniği ile çözümlene edilerek belirlenmiştir. Bu çalışmada, bütün istatistiki işlemler SPSS 26.00 (Statistical Paket of SocialScience) istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir.

Tablo 3.4. *Hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin değerlendirilmesinde temel alınan seçenekler ve puan aralıkları*

Seçenekler	Ham Puanlar	Puan Aralıkları
Kesinlikle Katılıyorum	5	4,20 – 5,00
Katılıyorum	4	3,40 – 4,19
Kararsızım	3	2,60 – 3,39
Katılmıyorum	2	1,80 – 2,59
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,00 – 1,79

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, anketin uygulanması sonucu elde edilen veriler, ilkökul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarının düzeyi; sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi tutumlarının cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, görev yapılan yerleşim yerleri durumuna göre farkolup olmadığına ait bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

“1.İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime yönelik tutumları hangi düzeyde yer almaktadır?, 2. İlkokul birinci ,ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?, 3. İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime yönelik tutumları mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir?, 4. İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime yönelik tutumları görev yapılan yerleşim yerine göre farklılık göstermekte midir?” olmak üzere dört alt problemle bunlara ait bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime yönelik tutumları hangi düzeyde yer almaktadır?” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4.1. 'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum puanları ve alt faktör puanlarına ait betimsel istatistik sonuçları

Sınıf	Alt Boyutlar	N	\bar{X}	SS
1. Sınıf	Sevme	43	4,53	,30
	Değer Verme	43	4,43	,36
	Önemseme	43	4,34	,66
	Genel Toplam	43	4,47	,33
2. Sınıf	Sevme	67	4,61	,24
	Değer Verme	67	4,63	,28
	Önemseme	67	4,41	,56
	Genel Toplam	67	4,58	,23
3. Sınıf	Sevme	59	4,42	,40
	Değer Verme	59	4,19	,44
	Önemseme	59	4,02	,82
	Genel Toplam	59	4,28	,40

Tablo 4.1. 'de ölçme aracında yer alan tüm alt boyutlar ile öğretmenlerinin Hayat Bilgisi öğretimine yönelik tutumları ile ilgili katılımcıların verdikleri cevaplar, öğretmenlik yaptıkları sınıf düzeylerine göre ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, 1. ve 2. Sınıflarda öğretmenlik yapan katılımcıların “Sevme”, “Değer verme”, “Önemseme” ve “Toplam Tutum” önermelerine “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Diğer taraftan, 3. Sınıf seviyesinde öğretmenlik yapan katılımcıların “Değer verme” ve “Önemseme” alt boyutlarına ilişkin “Katılıyorum” düzeyinde görüşlerini ortaya koyarken, “Sevme” alt boyutu ile “Genel Tutum” anlayışına ilişkin görüşlerinin ise “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde yer aldıkları belirlenmiştir. Bu verilerden, sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersini sevdikleri, hayat bilgisi dersine değer verdikleri ve hayat bilgisi dersini önemsedikleri sonucuna ulaşılabılır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusuna cevap vermek için analizlerde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4.2. 'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve altfaktör puanları ile ilgili Mann Whitney U- testi sonucu

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Sevme	Kadın	99	79,75	7895,50	2945,5	0.096
	Erkek	77	92,42	6469,50		
Değer Verme	Kadın	99	74,76	7401,50	2451,5	0.001
	Erkek	77	99,48	6963,50		
Önemseme	Kadın	99	84,42	8358,00	3408	0.853
	Erkek	77	85,81	6007,00		
Genel Toplam	Kadın	99	79,01	7822,00	2872	0.058
	Erkek	77	93,47	6543,00		

Tablo 4.2. ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” alt boyutu ile ilgili katılımcıların cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir (U = 2451,5; p < 0.05). Bu farkın hangi cinsiyet grubu lehine olduğunu belirlemek için sıra ortalaması değerlerine baktığımızda, Erkek öğretmenlerin sıra ortalaması değerlerinin (99,48) kadın öğretmenlerin sıra ortalaması değerlerine göre (74,76) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya bakarak, Erkek Öğretmenlerin, Kadın öğretmenlere göre Hayat Bilgisi Öğretimine yönelik daha fazla manidarlığa sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, araştırmada yer alan öğretmenlerin “Sevme” (U = 7895,5; p > 0.05) ve “Önemseme” (U = 8358; p > 0.05) alt boyutlarına yönelik cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanları (U = 2872; p > 0.05) ile cinsiyet faktörleri arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermekte midir” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusuna cevap vermek için analizlerde Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4.3. 'de verilmiştir.

Tablo 4.3. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve alt faktör puanları ile ilgili Kruskal Wallis H testi sonucu

Alt Boyutlar	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Sevme	1 - 10	12	92,83	2	1,809	0.405
	11 - 15	91	88,42			
	16 ve Üstü	66	78,86			
Değer Verme	1 - 10	12	83,48	2	17,124	,000
	11 - 15	91	98,74			
	16 ve Üstü	66	66,17			
Önemseme	1 - 10	12	88,21	2	,422	,810
	11 - 15	91	86,72			
	16 ve Üstü	66	82,05			
Toplam	1 - 10	12	90,71	2	7,094	0.029
	11 - 15	91	93,30			
	16 ve Üstü	66	72,52			

Tablo 4.3. detaylı biçimde incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” ($\chi^2 = 17,1245$; $p < 0.05$) alt boyutu ile ilgili katılımcıların Mesleki Kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi mesleki kıdem lehine olduğunu belirlemek amacı ile ikili karşılaştırmalar için Mann – Whitney U analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 11-15 mesleki kıdem aralığında yer alan katılımcıların “Değer Verme” alt boyutu ile ilgili olarak 16 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($U = 1849$; $p < 0.05$).

Diğer taraftan, araştırmada yer alan öğretmenlerin “Sevme” ($\chi^2 = 1,809$; $p > 0.05$) ve “Önemseme” ($\chi^2 = 0.422$; $p > 0.05$) alt boyutlarına yönelik Mesleki Kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Ölçme aracının tamamını oluşturan genel tutum düzeyleri ile ilgili ise katılımcıların, Mesleki Kıdemleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 7,094$; $p > 0.05$).

Bu farkın hangi mesleki kıdem lehine bulunduğunu belirlemek amacı ile ikili karşılaştırmalar için Mann – Whitney U analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara bakılırsa 11-15 mesleki kıdem aralığında yer alan katılımcıların Toplam tutum puanlarının (93.30) 16 sene ve üstü görev yapan öğretmenlerin toplam tutum puanlarından (72.52) daha üst seviyede olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara bakarak, 11 – 15 mesleki kıdem ile görev yapan öğretmenlerin, Sınıf öğretmenliği içerisindeki hayat bilgisi öğretimine yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumları görev yapılan yerleşim yerine göre farklılık göstermekte midir” biçiminde belirlenmiştir. Araştırma sorusuna cevap vermek için analizlerde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma sorusu ile ilgili elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 4.4. 'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Sınıf öğretmenlerinin görev yapılan yaşam yerlerine göre hayat bilgisi dersine yönelik toplam tutum ve alt faktör puanları ile ilgili Mann Whitney U- testi sonucu

Alt Boyut	Görev Yeri	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Sevme	İlçe Mer.	66	82,35	5435,00	3224	0.571
	Köy	103	86,70	8930,00		
Değer Verme	İlçe Mer.	66	71,98	4751,00	2540	0.004
	Köy	103	93,34	9614,00		
Önemseme	İlçe Mer.	66	84,83	5599,00	3388	0.971
	Köy	103	85,11	8766,00		
Genel Toplam	İlçe Mer.	66	79,41	5241,00	3030	0.234
	Köy	103	88,58	9124,00		

Tablo 4.4. ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” alt boyutu ile ilgili katılımcıların görev yapılan yerleşim yerine göre istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir ($U = 2540$; $p < 0.05$). Bu farkın ilçe merkezi veya köy faktöründe, görev yapılan yerleşim yeri lehine olduğunu belirlemek için sıra ortalaması değerlerine baktığımızda, köyde çalışanların sıra ortalaması

değerlerinin (93,34) ilçe merkezinde çalışanların sıra ortalaması değerlerine göre (71,98) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya bakarak, Köyde çalışanların, İlçe Merkezi çalışanlarına göre Hayat Bilgisi Öğretimine yönelik daha fazla değer verme boyutuna sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, araştırmada yer alan öğretmenlerin “Sevme” ($U = 3224$; $p > 0.05$) ve “Önemseme” ($U = 3388$; $p > 0.05$) alt boyutlarına yönelik görev yapılan yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanları ($U = 3030$; $p > 0.05$) ile görev yapılan yerleşim yerleri arasında anlamlı fark saptanmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretimi dersi tutumlarının ne düzeyde olduğu; hayat bilgisi öğretimi dersi tutumları ile cinsiyetleri, mesleki kıdemleri ve görev yapılan yerleşim bölgeleri durumuna göre farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

Bu çalışmada, birinci ve ikinci sınıflarda öğretmenlik yapan katılımcılar “Sevme”, “Değer verme”, “Önemseme” ve “Toplam Tutum” önermelerine “Tamamen Katılıyorum” gibi görüş belirtmişlerdir. Diğer taraftan, 3. Sınıf seviyesinde öğretmenlik icra eden katılımcıların “Değer verme” ve “Önemseme” alt boyutlarına ilişkin “Katılıyorum” düzeyinde görüşlerini ortaya koyarken, “Sevme” alt boyutu ile “Genel Tutum” anlayışına ilişkin görüşlerinin ise “Tamamen Katılıyorum” düzeyinde yer aldıkları belirlenmiştir. Bu çalışma neticesinde, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretim tutumlarının yüksek düzeyde olduğu kararına varılmıştır. Çetin (2020) ‘in yaptığı çalışmada hayat bilgisi öğretimi tutum puanlarının katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum arasında olduğu, bu nedenle öğretime bağlı üst seviyelerde olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, Yurtbakan ve Altun (2019) ‘un çalışmalarında da sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersini sevdikleri, önemsedikleri ve hayat bilgisi dersine değer verdikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bu çalışmalar araştırmayı desteklemektedir.

Bu araştırmada, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin, “Değer verme” alt boyutu ile alakalı katılımcıların cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi cinsiyet grubu lehine bulunduğunu belirlemek için sıra ortalaması değerlerine baktığımızda, erkek öğretmenlerin sıra ortalaması değerlerinin, kadın öğretmenlerin sıra ortalaması değerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre, erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre Hayat Bilgisi Öğretimine yönelik daha çok manidarlığa sahip oldukları kararına varılmıştır. Erkek öğretmenlerin, “Değer verme” alt boyutundahayat bilgisi dersine yönelik aile yaşantısındaki bazı aktivitelerin dersinde içeriğiyle benzerlik göstermesi ve sosyal çevreyle olan iletişimin daha samimi olmasından kaynaklı bu farklılığın ortaya çıktığı düşünülmektedir. Diğer taraftan, araştırmada yer alan öğretmenlerin “Sevme” ve “Önemseme” alt boyutlarına yönelik cinsiyet değişkenine göre

anlamli bir fark saptanmamıştır. Hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanları ile cinsiyet faktörleri içinde anlamli bir fark tespit edilmemiştir. Çetin 'in (2020) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin “Sevme”, “Değer verme”, “Önemseme ” alt faktör puanları ve hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanları ile cinsiyetleri arasında anlamli fark saptanmamıştır. Kadın ve erkek öğretmenlerin tutum puanları birbirine yakındır ve cinsiyet değişkeni farklılığa sebep olmamaktadır. “Değer verme” alt boyutu yönünden kıyasladığımızda, kendi çalışmamızda anlamli farklılık tespit edilirken, Çetin 'in (2020) çalışmasında kadın ve erkek öğretmenler arasında farklılık söz konusu değildir. Yurtbakan ve Altun (2019) 'un çalışmalarında da cinsiyet değişkenine göre “Sevme” ve “Değer verme” alt boyutlarında anlamli bir farklılığın olmadığı “Önemseme” alt boyutunda ise anlamli farklılığın olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre kadınların “Önemseme” alt boyutunun yüksek düzeyde çıkmasının en büyük sebebi, “çocukların yaşam çerçevesi içerisindeki etkenleri benimsemesi ve çevreye olan algısı, kişilik gelişiminin oluşması, kadınlarda annelik duygusuyla bağdaştırmak”, yönünden “Önemseme” alt boyutu erkeklere göre biraz daha yüksek çıktığı kanısına varılmaktadır.

Bu araştırmada, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” alt boyutu ile ilgili katılımcıların mesleki kıdemlerine göre manidarlık düzeyinde anlamli bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi mesleki kıdem lehine oluştuğunu bulabilmek için, ikili karşılaştırmalarda Mann – Whitney U analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 11-15 sene mesleki kıdem aralığında yer alan katılımcıların, 16 yıl ve üstü vazife yapan öğretmenlere göre daha olumlu bir tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. “Değer verme” alt boyutunda 11-15 sene mesleki kıdem aralığında çalışan öğretmenlerin derse karşı araştırmaya yönelik aktif rol oynamaları, buldukları öğretmen ortamları ve çalışma yılının daha akıcı olduğu dönemlerden kaynaklandığı sonucuna varılabilmektedir. Diğer taraftan, araştırmada yer edinen öğretmenlerin “Sevme” ve “Önemseme ” alt boyutlarına yönelik Mesleki Kıdem değişkenine göre anlamli bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Ölçme aracının tamamını meydana getiren genel tutum düzeyleri ile alakalı katılımcıların, Mesleki Kıdemleri içinde anlamli bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın hangi mesleki kıdem lehine bulunduğunu belirlemek için Mann – Whitney U analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 11-15 mesleki kıdem aralığında yer alan katılımcıların toplam tutum puanlarının 16 sene ve üstü görev meydana getiren öğretmenlerin toplam tutum puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara

bakarak, 11–15 mesleki kıdem ile görev meydana getiren öğretmenlerin, Sınıf öğretmenliği içerisindeki hayat bilgisi öğretimine yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Çalışma ortamlarının düzenli ve materyal yönünden yeterli olması, öğretmenlerin birbirleriyle eğitim ve kültürel alış verişleri, 11-15 yıl arasındaki öğretmenlerin araştırmacı ve gelişmekte olan çağa ayak uydurabilmek için daha azimli çalışmaları, öğrenci velilerinin ve öğrencilerin okula öğretmene karşı olan ilgilerinin üst seviyede olmasından dolayı anlamlı farklılığın ortaya çıktığı düşünülmektedir. Çetin (2020) 'in yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin , “Sevme, Değer verme, Önemseme alt boyutlarına ait sonuçlar ve hayat bilgisi öğretimi genel tutum sonuçlarının mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık oluşturmadığı” belirtilmektedir. Çetin (2020) 'e göre “mesleki deneyimin hayat bilgisi öğretiminde çok etkisinin olmadığı”sonucuna varılmaktadır.

Bu araştırmada, ilkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin “Değer verme” alt boyutu ile alakalı katılımcıların görev yapılan yerleşim yerine göre farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu farkın görev yapılan yerleşim yeri lehine olduğunu belirlemek için sıra ortalaması değerlerine baktığımızda, köyde çalışanların sıra ortalaması değerlerinin, ilçe merkezinde çalışanların sıra ortalaması değerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya bakarak, köyde çalışanların, ilçe merkezi çalışanlarına göre hayat bilgisi öğretimine yönelik daha çok değer verme boyutuna sahip oldukları kararına ulaşılmıştır. Okul ortamının birçok yönden, öğretmenlere hitap edecek şekilde oluşturulması, öğretmenlerin mesleklerindeki tecrübeleri, öğrenci velilerinin öğretmene ve okula karşı bakış açıları, okul idaresinin öğretmenlerle olan iletişim seviyeleri, gibi faktörler, köyde çalışan sınıf öğretmenlerinin, hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarını “Değer verme” alt boyutunda etkilediği düşünülmektedir.

Diğer taraftan, araştırmada yer alan öğretmenlerin “Sevme” ve “Önemseme” alt boyutlarına yönelik görev yapılan yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Hayat bilgisi öğretimi genel toplam tutum puanları ile görev yapılan yerleşim bölgeleri içinde anlamlı fark saptanmamıştır. Çetin (2020)'nin çalışmasında, “Sevme alt boyutundaki sonuçlar görev yerlerine göre anlamlı farklılık oluştururken, Değer verme ve Önemseme alt boyutlarıyla genel toplam tutum sonuçları, görev yerlerine göre anlamlı bir farklılığın oluşmadığı ” belirtilmektedir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada Serinhisar ve Acıpayam ilçelerinde görev yapan birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi öğretime karşı tutumlarının; cinsiyet, mesleki kıdem,görev yapılan yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme cevabında elde edilmiş sonuçlar esas alınmak kaydıyla aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

1. İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin “Sevme” ve “Değer verme” alt faktörleriyle alakalı olarak değişik yerlerde çalışan öğretmenlere nitel bir çalışma uygulanabilir.
2. Bu çalışmanın başka yerlerde değişik örnekleme gruplarına uygulanarak bu alanda daha genel geçer sonuçlara ulaşılabilir.
3. Öğretmenlere, Hayat Bilgisi Öğretimi ve uygulamalarıyla alakalı olarak, Üniversiteyle ortaklaşa gerçekleştirilecek olan bir plan dahilinde belli zaman aralıklarıyla eğitim öğretimi destekleyici seminer, kurs yahut konferanslar verilebilir.
4. Erkek öğretmenlerin neden hayat bilgisi öğretimi tutum ölçeğinin alt boyutlarından “Değer Verme” alt boyutunda kadın öğretmenlerden yüksek puan aldıkları araştırılabilir.
5. Sınıf dışında öğretim yöntemlerini gerçekleştirebilmeleri için öğretmenler desteklenebilir, bu yöntemleri daha fazla kullanabilmeleri için okul ve yerleşim yerlerinde uygun alanların yapılmasıyla ilgili araştırmalar yapılabilir. (tohum yetiştirme sera kurulumu, trafik parkuru vb.)

KAYNAKÇA

- Acat, M. & Uzunkol, E. D. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Programlarındaki Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (31) , 1-27.
- Adair, J. (2000). *Karar Verme ve Problem Çözme*. (Çev. Nurdan Kalaycı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akbaba, T. (2004). Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5, 54-55.
- Alak, G. & Nalçacı, A. (2012). Hayat Bilgisi Öğretim Programı Öğelerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* , (33) , 36-51 .
- Albayrak, H. (2016). *Astronomi Konularında İstasyon Tekniğinin Öğrencilerin Akademik Başarılarını ve Astronomiye Karşı Tutumuna Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi, Erzincan.
- Armstrong, D. G. Ve Savage, T. V. (1990). *Secondary Education (Second Edition)*. New York: Macmillan Publishing Company.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 146.
- Aykaç, N. (2011). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Sinop İli Örneği . *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1) , 113-126 .
- Barut, B. (2005). Siyasal Reklamcılık Özelinde Siyasal Tutumların Oluşması Süreci. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 295-317.
- Batmaz, O. & Altun, T. (2019). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Öğretimi Dersine Yönelik Tutumları İle Öz Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi . *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 10 (20) , 24-44 .
- Bayırlı, H. (2018). *Hayat bilgisi dersi bağlamında değerler eğitimi: Aile birliğine önem verme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Baysal, A.C. (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul: Yalkın Ofset.
- Bektaş, M. & Uzunkol, E. (2015). Hayat Bilgisi Dersi ve Çoklu Zekâ Alanları: İkinci Sınıf Öğrenci Çalışma Kitaplarının Değerlendirilmesi. *İlköğretim Online Dergi*, 14(2), 364-378.

- Bilen, M. (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayınları.
- Binbaşoğlu, C. (2003). *Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Burden, R. P. ve D. M. Byrd (2003). *Methods For Effective Teaching*. Usa: Pearson Education.
- Çetin, B. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(32), 163-176.
- Creswell, J.W. (2012). *Educational Research Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative And Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çimen, M. (1988). *Cinsiyet ve Bazı Sosyoekonomik Değişkenlerin, Lise Öğrencilerinin Mesleki İlgilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Deryakulu, D. (2008). *Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Sosyolojik Değişkenler*. Ankara: Akademi Yayınları.
- Demir, M. R. (2008). *İstasyonlarda Öğrenme Modelinin Hayat Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Beceri Erişisine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme – Öğretmen Sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dincel, M. (2005). *Öyküleme Ve Deney Tekniğinin Fen Bilgisi Dersinde Öğrencilerin Kavramsal Anlama ve Başarılarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Duman, B. (Editör). (2013). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Durmuşçelebi, M., Yıldız, N., & Saygı, E. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 8-32.
- Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.

- Ekici, F. Y. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi -Thejournal Of International Socialresearch*, 7(35), 658-665.
- Gagné, R.G. (1977). *Thecondition Of Learning* (3 Third Ed.). New York: Holt, Rinehartand Winston.
- Gökçe, F. ve Sezer, G. O. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 1-23.
- Gunter, M. A. Estes, T. H. Ve Scwab, J. (1999). *Instruction- A Models Approach (Third Edition)*. Usa: A Viacom Company.
- Günayar, Ş. H.Ve Demir, İ. (2004).Öğretmelik Mesleğine Yönelik Tutum Ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gündüz, E. (2020). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumları İle Çoklu Zekâ Kuramı Uygulamalarına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Master's Thesis, Bursa Uludağ Üniversitesi).
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güney, S. (2009b). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Güney, S. (2009a). *Sosyal Psikoloji*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gürdal, A., Şahin, F., Çağlar, A. (2001). *Fen Eğitimi- İlkeler, Stratejiler ve Yöntemler*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Güven, S. &Kaymakı, S. (2016). *Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güz, H. (1998). *Reklamlarda İkna Stratejileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ho, R. (2014). *Handbook Of Univariate And Multivariate Data Analysis With Ibm Spss* Boca Raton, London, New York: Taylor & Francis Group. Boca Raton, London, New York: Taylor & Francis Group.
- İlter, İ. (2009).*Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- İnceoğlu, M. (1993).*Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık
- İnceoğlu, M. (2004).*Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: Elip Kitapevi.

- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, Algı, İletişim*. (5.Basım), İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*. (2.Basım). İstanbul: Evrim Yayınları
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. Ve Cemalcılar, Z. (2015). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Karabağ, G. (2009). Hayat Bilgisi Öğretimi. İçinde, B. Tay (Ed.), *Hayat Bilgisi Dersinin Tariçesi* (Ss. 1-19). Ankara: Maya Akademi.
- Karagöz, S. (2016). Cumhuriyet öncesi dönem eğitim ve öğretim programları ile ilgili görüş ve öneriler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 651-676.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavas, A., Katrinli, A., Odabaş, Y. (1995). *Tüketici Davranışları*. (3. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kocaoluk, F. & Kocaoluk M.Ş. (1998). *İlköğretim Okulu Programı*. İstanbul: Kocaoluk Yayınevi.
- Kodaman, B. (1991). *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi*, 2. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Küçükahmet, L. (2000). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kültür Bakanlığı Dergisi. (1937). *Yeni İlkokul Müfredat Programı*. 20, 161-197.
- Mertler, C.A. Ve Reinhart, R.V. (2017). *Advanced And Multivariate Statistical Methods Practical Application And Interpretation*. New York And London: Routledge Taylor & Francis Group.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (1948). *İlkokul Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (1968). *İlkokul Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2005). *İlköğretim 1. 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2009). *İlköğretim 1. 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve kılavuzu*. Ankara. <http://Talimterbiye.Mebnet.Net/Ogretim%20programlari/Ilkokul/2010-2011/Hayatbilgisi-.Pdf> den Alınmıştır.

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *İlkokul Hayat Bilgisi Dersi (1. 2. Ve 3. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2017). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar)*. Ankara. <https://Bilimakademisi.Org/WpContent/Uploads/2017/02/Hayat-Bilgisi.Pdf>'den Alınmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar)*
- Miller, M.K. (2009). *Nonparametric Statistics For Social And Behavioral Sciences*. Boca Raton, London, New York: Taylor & Francis Group.
- Özden, Y. (1998). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özkan, Ş. Ve İnceoğlu, Y. (1997). *İletişimde Etkileme Süreci*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Partin, R. L. (1999). *Classroom Teachers- Survival Guide- The Center For Applied Resarch İn Education*. Usa.
- Pituch, K.A. ve Stevens, J.P. (2016). *Applied Multivariate Statitics For The Social Science Analyses With Sas And Ibm'S Spss (6 Th Ed.)*. New York And London: Routledge Taylor & Francis Group
- Salmoni, B. A. (2003). Turkish Knowledge For Modern Life: İnnovative Pedagogy And Nationalist Substance İn Primary Schooling, 1927-50. *Turkish Studies*, 4 (3) 103-144.
- Sarı, H. (2008). *Gençlerin Siyasi Tercih Oluşturmalarında Parti Gençlik Kollarının Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sarıkaya, İ., Özgöl, M. & Yılar, R. (2017). Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *İlköğretim Online Dergi*, 16(3).
- Semerci, Ç. (2004). Türkiye'de Öğretmelik Tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (1), 137-146.
- Sönmez V.(2005)Hayat Bilgisi Öğretimi ve Öğretmen Klavuzu. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2008). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, M. (2009). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye'de Hayat Bilgisi Dersi Programlarının Gelişimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2(8), 402-410
- Şimşek, S. (Editör). (2014). *Sınıf Öğretmenleri ve Adayları İçin Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve Spss İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.

- Tay, B. (Editör). (2017). *Etkinlik Örnekleriyle Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taylor, S.E., Peplau, L.A. ve Sears, D.O. (2012). Sosyal Psikoloji. 3. Baskı (A. Dönmez, Çev.). İmge Kitabevi: Ankara.
- Tdk. Güncel Türkçe Sözlük. (2020). <http://www.tdk.gov.tr/> 'den alınmıştır.
- Temizkan, M. (2008).Türkçe Öğretmeni Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 45-64.
- Terzi, A. Ve Tezci, E. (Güz 2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Educational Administration: Theoryandpractice - Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(52), 593-614.
- Triandis, H.C. (1971). *Attitude And Attitude Change*. New York, London, Sydney, Toronto: John Wiley & Sons, Inc
- Tuncer, Ö. (2009). İlköğretim 3.Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın
- Türkyılmaz, A. (2011). İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Balıkesir.
- Uğur, T. (2006). 2005 İlköğretim 1., 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Uşak İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyon.
- Uğraş, H. ve Semerci, Ç. (2012). Öğrencilerin Hayat Bilgisi Dersinde Yaratıcı Düşünme Becerilerini Kazanma Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (1), 93-100.
- Ütkür, N. (2018)Hayat Bilgisi Derslerinde Kullanılan Yöntem Ve Etkinliklerin Tespiti: Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 101-122.
- Yıldırım, G. (2021). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Görüşleri: Gazi Üniversitesi Örneği. *10*(1).
- Yurtbakan, E., & Altun, T. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Öğretimi Tutumlarının Uygulamaları İle Karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1160-1176.

EKLER

Ek 1: Ölçek Uygulama İzin Belgeleri

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-32807786
Konu : Anket Uygulama İzni

23/09/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 09.09.2021 tarihli ve 97685 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Harun TEKSÖZ, "Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Acıpayam ve Serinhisar ilçelerinde görev yapan İlkokul Birinci, İkinci ve Üçüncü sınıf öğretmenlerine uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde tam olarak başlamasıyla birlikte denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Şener BAYRAM
İl Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
23/09/2021
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Adres : M.Akif Ersoy Mah.29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0d1a-e53a-3902-967a-d82f kodu ile teyit edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.09.2021-E.97685

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

38591
17k.

Sayı : E-93282220-302.08.01-97685
Konu : Ölçek Uygulama İzni (Harun TEKSÖZ)

09.09.2021

DENİZLİ VALİLİĞİNE
(Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 03.09.2021 tarihli ve E-30575850-302.08.01-97110 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 202102003 numaralı öğrencisi Harun TEKSÖZ'ün, "Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı proje çalışması kapsamında, Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam ilçe merkezleri ve mahallelerinde görev yapan ilkokul birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinden veri toplamak üzere ölçek uygulayabilmesi için gerekli izinlerin verilmesi hususunda;
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Necip ATAR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi Yazı ve Ekleri (27 Sayfa)

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
14 Eylül 2021
VALİ Y.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVN4YM31F Pin Kodu :82852

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/pau-ebys>

Adres:Kınıklı Yerleşkesi Rektörlük Binası 20160/DENİZLİ

Telefon:0 (258) 296 21 51 Faks:0 (258) 296 23 32

e-Posta:oid@pau.edu.tr Elektronik Ağ:http://www.pau.edu.tr/oidb

Keş Adresi: paurektorluk@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nejla GEBES

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 03.09.2021-E.97110

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sayı : E-30575850-302.08.01-97110
Konu : Ölçek Uygulama İzni - Harun TEKSÖZ

03.09.2021

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

10.201.1.17

İlgi : Temel Eğitim Anabilim Dalı'nın ~~9206~~ 2021 tarih 96680 sayılı yazısı.

6.09.2021

Enstitümüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 202102003 numaralı öğrencisi Harun TEKSÖZ'ün danışmanı Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK sorumluluğunda yürüteceği "Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu proje çalışması kapsamında Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam ilçeleri merkezi ve mahallelerinde görev yapan ilkököl birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinden ekli ölçekler aracılığı ile veri toplamak üzere ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSEN4UL5BF Pin Kodu :15862 Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/pau-ebys>

Adres:PAÜ- Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü Kınıklı Yerleşkesi (Eğitim

Bilgi için: Mustafa Gökhan ÇAVUŞOĞLU

Fakültesi Binası 4.kat) 20160 Denizli

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Telefon:0 (025) 8 Faks:0 (258) 296 12 01

e-Posta:egtbilens@pamukkale.edu.tr Elektronik

Ağ:https://www.pau.edu.tr/egitimbilimleri

Kep Adresi: paurektorluk@hs01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 03.09.2021-E.96680

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sayı : E-56384133-300-96680
Konu : Harun TEKSÖZ - Ölçek

03.09.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜNE

309202117

Anabilim Dalımız Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 202102003 numaralı öğrencisi Harun TEKSÖZ, danışmanlığını Doç. Dr. Serin Hisar tarafından yürütülen "Sınıf öğretmenlerinin, hayat bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi" isimli çalışmanın Denizli İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Serinhisar ve Acıpayam ilçeleri merkezi ve mahallelerinde görev yapan ilkokul birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinden ekli ölçek aracılığı ile veri toplama işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli izinlerin alınması hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN
Anabilim Dalı Başkanı

Ek: Harun TEKSÖZ

Belge Doğrulama Kodu :BSAN42CDPL Pin Kodu :86372

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/pau-ebys>Adres:PAÜ- Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü Kınıklı Kampüsü (Eğitim Fakültesi)
Binası 4.kat) 20160 DenizliTelefon:0 (025) 8 Faks:0 (258) 296 12 01
e-Posta:egtbilens@pamukkale.edu.tr Elektronik
Ağ:<http://www.pau.edu.tr/egitimbilimleri/>
Kep Adresi: paurektorluk@hs01.kep.trBilgi için: Ayşe KAN
Unvanı: Birim Evrak Sorumlusu

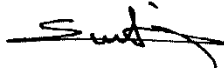
Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Anabilim dalınız, Sınıf Eğitimi, Tezsiz Yüksek Lisans Programı 202102003 numaralı öğrencisiyim. Danışmanlığı Doç.Dr. ~~3.09.2021~~ ^{3.09.2021} TEKSÖZ tarafından yürütülen "Sınıf Öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi Öğretimi Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı proje danışman kapsamında araştırma önerim doğrultusunda Denizli ili, Serinhisar ve Acıpayam ilçe merkezi ve mahallelerinde görev yapan ilkokul birinci, ikinci, üçüncü sınıf öğretmenlerinden ekli ölçek aracılığı ile veri toplamak istiyorum.

Denizli İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli iznin alınması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Uygundur -
Doç.Dr. Selma S. S. S. S.

02/09/2021

Harun TEKSÖZ

EKLER _____ :

- Ek-1: Başvuru Formu (ayse.meb.gov.tr alınacak başvuru formu)
- Ek-2: Proje Özeti
- Ek-3: Veri Toplama Araçları
- Ek-4 : Veri Toplama Aracı Kullanım İzni
- Ek-5: Katılım Kabul Formu
- Ek-6: Taahhütname

Elektronik Arşiv ve Sayı: 03092021-63540

Ek 3: Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği İzni

M

Harun TEKSÖZ..ÖLÇEK İZİN İSTEĞİ.

İleti

İSMAL SARIKAYA <ismalsarikaya@bayburt.edu.tr>

13 Ağu 2021 Cum, 11:49

Alıcı: Harun Teksoz <harunteksoz@gmail.com>

Harun Hocam merhabalar,

Kaynak gösterdiğiniz sürece ilgili ölçeği kullanmanızda herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Kolaylıklar ve başarılar dilerim.

Dr. Öğr. Üyesi İsmail SARIKAYA
Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı

Gönderen: Harun Teksoz <harunteksoz@gmail.com>

Gönderildi: 12 Ağustos 2021 Perşembe 23:07:10

Kime: İSMAL SARIKAYA

Konu: Harun TEKSÖZ..ÖLÇEK İZİN İSTEĞİ.

[Mentions metin girilmedi]

Bu belge, çevresel elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Değerli arkadaşlarım.

Veri toplama aracı, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde: Kişisel Bilgiler, İkinci bölümde: Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Elde edilen sonuçlar, yukarıda ifade edilen araştırmanın dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Lütfen size verilen form üzerine adınızı yazmayınız ve kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret koymayınız, soruları yanıtsız bırakmamaya özen gösteriniz.

Ayrılmış olduğunuz zaman ve göstermiş olduğunuz ilgi için teşekkür ederim.

Harun TEKSÖZ

Pamukkale Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz	:	Kadın (...) Erkek (...)
Okutduğunuz Sınıf	:	1.Sınıf (...) 2.Sınıf (...) 3.Sınıf (...)
Okutulan Sınıf Mevcudu	:	10-15 öğrenci (...)
		16-20 öğrenci (...)
		21-25 öğrenci (...)
		26 öğrenci ve üzeri (...)
Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdem Yılıınız	:	1-10 yıl arası (...)
		11-15 yıl arası (...)
		16 yıl ve üzeri (...)
Görev Yapılan Yerleşim Yeri	:	İlçe Merkez Mahalle (...)
		Mahalle (Köy) (...)

Ek 3: Hayat Bilgisi Öğretimi Tutum Ölçeği

Değerli arkadaşlarım.

Bu çalışma da sınıf öğretmenlerinin, Hayat Bilgisi öğretimine yönelik tutumlarının değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ölçekte ters maddeler yer aldığından dikkatlice okuyup, size en uygun olan seçeneği işaretlemeniz çalışmadan elde edilecek verilerin kullanımı açısından çok önemlidir. Katkılarınız için teşekkür ederim...

Maddeler	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Hayat bilgisi öğretimini çok önemli buluyorum.					
2. Hayat bilgisi öğretimi dersinin hayat bilgisi programı okur-yazarlığına olumlu katkı sağladığını düşünürüm.					
3. Hayat bilgisi öğretimi ile ilgili yeni gelişmeleri derslerde uygulamaktan büyük zevk alırım/alacağım.					
4. Hayat bilgisi öğretimi dersinin gerekli olduğunu düşünüyorum.					
5. Hayat bilgisi dersini kolay öğretebileceğimi düşünürüm.					
6. Hayat bilgisi öğretimi ile ilgili uygulamalar teorik bilgimi geliştirmektedir.					
7. Hayat bilgisi öğretimi dersindeki uygulamaların diğer derslerin öğretim becerilerine katkı sağladığını/sağlayacağını düşünürüm.					
8. Hayat bilgisi öğretiminin ciddi bir hazırlık gerektirdiğine inanırım.					
9. Hayat bilgisi dersi anlatmaktan hoşlanırım/hoşlanacağım.					
10. Hayat bilgisi öğretimi dersinin hiçbir zaman boş geçmesini istemem/istemezdim.					
11. Hayat bilgisi öğretimi dersindeki öğrenme strateji yöntem-teknikleri ilgimi çeker/çekerdi.					
12. Hayat bilgisi öğretimi ile ilgili merak ettiklerimi araştırır ve öğrenirim.					
13. Hayat bilgisi öğretimini planlamaktan zevk alırım/alacağım.					
14. Hayat bilgisi öğretimiyle ilgili kaynakları okumaktan büyük zevk alırım.					
15. Hayat bilgisi öğretimi konusunda kişisel gelişimime katkı sağlayacak projelerde gönüllü olarak yer alabilirim.					
16. Hayat bilgisi öğretimiyle ilgili plan yaparken zamanın nasıl geçtiğini fark etmiyorum.					

17. Hayat bilgisi öğreteceğimi düşünmek beni sabırsızlandırıyor.					
18. Hayat bilgisi dersi öncesinde plan yapmaya geniş zaman ayırırım/ayıracağım.					
19. Saatlerce hayat bilgisi anlatmak zorunda kalsam bile hiç rahatsız olmam.					
20. Hayat bilgisi öğretimi ile ilgili materyal hazırlamaktan zevk alırım.					
21. Hayat bilgisi öğretimi için harcanan zamana acıyorum.					
22. Hayat bilgisi öğretimini sıradan buluyorum.					
23. Sürekli hayat bilgisi öğrettiğimi/öğreteceğimi düşündükçe bunalıma giriyorum					
24. Hayat bilgisi öğretmek/öğretecek olmak o kadar da önemsenecek bir durum değildir.					

ÖZGEÇMİŞ